

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการ
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม
อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

นางสาวรัชณี ปิมแปง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2559

**Factors Influencing the Participation in Managing the Savings Group
for Production, Ban Nong Salat Dai, Sa Krachom Sub-District,
Don Chedi District in Suphan Buri Province**

Miss Ratchanee Pimpaeng

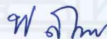
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อการศึกษาคั่นคว้ออิสระ บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม
ในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลับไค
ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
ชื่อและนามสกุล นางสาวรัชณี ปิมแปง
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.พนมพัทธ์ สมิตานนท์

การศึกษาคั่นคว้ออิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว้ออิสระ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.พนมพัทธ์ สมิตานนท์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล อุดมวิศกุล)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นราธิป ศรีราม)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์
 เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
ผู้ศึกษา นางสาวรัชณี ปิรมแปง **รหัสนักศึกษา** 2573005333 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.พนมพัทธ์ สมิตานนท์ **ปีการศึกษา** 2559

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (3) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ (4) เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มากยิ่งขึ้น

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ตัวแทนคณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม จำนวน 410 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 202 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดโดยใช้สูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลมีอยู่ 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ค่าทางสถิติที่ใช้ประกอบด้วย แจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 (2) ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.596 และสามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้ร้อยละ 35.50 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ ± 0.17 และ (4) ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มากยิ่งขึ้นที่สำคัญคือ ผู้นำควรให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่างจริงจัง คำเนิ่งถึงประโยชน์ของสมาชิกเป็นหลัก เปิดโอกาสให้สมาชิกและทุกหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมทุกชั้นตอน สร้างความรู้ความเข้าใจ ส่งเสริมอาชีพ สร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิก ตลอดจนมีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกได้รับทราบอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม การจัดการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดสุพรรณบุรี

Independent Study title: Factors Influencing the Participation in Managing the Savings Group
for Production, Ban Nong Salat Dai, Sa Krachom Sub-District,
Don Chedi District in Suphan Buri Province

Author: Miss Ratchanee Pimpaeng; **ID:** 2573005333; **Degree:** Master of Public Administration;

Independent Study advisor: Dr.Phanompatt Smitananda; **Academic year:** 2016

Abstract

The objectives of this research was: (1) to study participation level of members in managing the savings group for production; (2) to study factors relating participation level; (3) to study factors influencing participation of group members in managing the savings group for production; and (4) to recommend implementation guidelines to improve participation level.

This research was a survey research. Population was representatives of the group members and group committee members totally 410 persons. Sample size was 202 samples calculated by using Tara Yamane formula. A questionnaire was used to collect the data. The analysis was done into 2 parts. Those were quantitative data analysis which employed descriptive statistics such as frequency, percent, mean, standard deviation, t-test, Pearson product moment correlation coefficient as well as stepwise multiple regression analysis, and qualitative data analysis employed content analysis.

The results revealed that: (1) participation level of members in managing the savings group for production was over 70 percent; (2) factors relating participation in managing the savings group for production which were statistically significance at 0.01 level were group leaders and committee members, communications, and incentives; (3) factors regarding leadership or committee members, communications, and incentives were factors that influenced the participation of members in managing savings group for production which are statically significant at 0.05 level. The multiple correlation coefficient was 0.596, and could predict the involvement of members of the management group for the savings produced by 35.50 percent with a standard deviation of ± 0.17 ; and (4) Recommendation guidelines that would enable members to participate in managing the savings group for greater benefit were that leaders should actively promote the participation of members, consider the benefits of membership, give opportunity for members and all agencies to participate in every step, provide knowledge, career promotion, motivate the members, as well as communicate and publicize of information to the members thoroughly.

Keywords: Participation, Management, Savings group for production, Suphan Buri

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.พนมพัทธ์ สมิตานนท์ ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อุคมวิสุกุล ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ติดตาม แนะนำ และตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้แล้วเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่านที่ได้มอบองค์ความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ด้วยความเมตตาและกรุณาเป็นอย่างยิ่งต่อผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาของการศึกษาอยู่ในสถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้ กล่าวได้ว่าคณาจารย์ทุกท่านเปรียบเสมือนผู้คอยชี้ทางสว่างแห่งปัญญาแก่ผู้ศึกษาโดยแท้

นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือทั้ง 3 ท่าน ขอกราบขอบพระคุณ คุณพูลสุข กุลนามาก ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่อผู้ศึกษาในการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ รวมไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตลอดจนขอขอบคุณท่านพัฒนาการอำเภอคอนเจดีย์ เพื่อนร่วมงานในสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี และเพื่อนๆ MPA11 รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่ให้คำแนะนำปรึกษา ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกันตลอดเวลา

ลำดับท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษาใคร่ขออำนาจพรให้ผู้ที่ผู้ศึกษาได้เอ่ยนามไว้แล้วในเบื้องต้นก็ดี และที่มิได้เอ่ยนามไว้ (ซึ่งมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก) ก็ดี ขอให้ทุกท่านจงประสบแต่ความสุขและเจริญองงามไปพลุลย์ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นนิตย์ เทอญ

รัชณี ปิมแปง

กันยายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาการศึกษา	4
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
กรอบแนวคิดการศึกษา	6
สมมติฐานการศึกษา	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ	42
แนวคิด หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	73
รูปแบบและประเภทการศึกษา	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	81
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	85
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของ สมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	91
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม ในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	92
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการศึกษา	97
ตอนที่ 6 ข้อมูลจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	106
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
สรุปการศึกษา	109
อภิปรายผล	114
ข้อเสนอแนะ	119
บรรณานุกรม	120
ภาคผนวก	127
ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ	128
ข การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC	130
ค การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	135
ง แบบสอบถาม	137
ประวัติผู้ศึกษา	145

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม 68
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี 75
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ... 81
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ... 82
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา 82
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการสมรส 83
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพหลัก 83
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 84
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 85
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยภาพรวม 85
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 86
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ 87
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 88

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	89
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	90
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านภาวะผู้นำ ด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจ	91
ตารางที่ 4.15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในภาพรวม	92
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	93
ตารางที่ 4.17	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ	94
ตารางที่ 4.18	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ด้านการสื่อสาร	95
ตารางที่ 4.19	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ด้านแรงจูงใจ	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.20	แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดได ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม	98
ตารางที่ 4.21	แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดได ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	99
ตารางที่ 4.22	แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดได ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	100
ตารางที่ 4.23	แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดได ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	101
ตารางที่ 4.24	แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดได ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	102
ตารางที่ 4.25	แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดได ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	103
ตารางที่ 4.26	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านภาวะผู้นำ ด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจ	104
ตารางที่ 4.27	แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.28 แสดงความถี่และร้อยละข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถาม (ปลายเปิด)	107
--	-----

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	7
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ในปี 2540 ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยส่งผลให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวลงเป็นอันมาก โดยในช่วง 3 ปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2542) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจติดลบเท่ากับ -2.6 โดยที่ภาคเกษตรกรรมขยายตัวเท่ากับร้อยละ 0.8 และภาคอุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 0.4 ซึ่งมีผลให้รายได้ของคนไทยลดลงในปี พ.ศ. 2540 รายได้ประชาชาติต่อหัวต่อปีของคนไทยเท่ากับ 75,991 บาท และลดลงเท่ากับ 73,771 บาท เกิดผลกระทบต่อคนและสังคมซึ่งก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพของชีวิตของคนไทยมากยิ่งขึ้น ส่งผลซ้ำเติมต่อปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ ทำให้เกิดภาวะความยากจนเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 11.4 ของประชากรทั้งประเทศ หรือคิดเป็นจำนวนคนยากจน 6.8 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2539 เพิ่มเป็นร้อยละ 15.9 หรือคิดเป็นจำนวนคนยากจน 9.9 ล้านคน โดยกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยที่สุด 20 เปอร์เซ็นต์แรกมีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.2 เหลือร้อยละ 3.8 ขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้สูงสุด 20 เปอร์เซ็นต์แรกมีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 56.5 เป็นร้อยละ 58.5 นอกจากนี้จำนวนคนว่างงานเนื่องมาจากการถูกปลดออกเนื่องจากการล้มละลายของธุรกิจก็เพิ่มขึ้นมากกว่าช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเกือบ 1 ล้านคน ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจรายได้ของครัวเรือนได้ลดลงเป็นอันมาก กลุ่มที่มีรายได้ลดลงเป็นสัดส่วนสูงคือ ผู้ดำเนินธุรกิจตนเองที่ใช้เกษตร รองลงมาคือ คนงานเกษตร ผู้ถือครองทำการเกษตร ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตและการก่อสร้าง ครัวเรือน นอกจากนี้การที่รายได้ที่แท้จริงลดลงได้มีผลต่อปัญหาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพราะปัญหาอาชญากรรมรุนแรงขึ้น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการว่างงานทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการว่างงานทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างชาติที่เข้ามาอยู่ทั่วประเทศเกือบ 1 ล้านคน นอกจากนี้ระดับรายได้ที่ลดลงโดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ กลุ่มคนว่างงานนาน ซึ่งถูกยกเลิกสวัสดิการและการคุ้มครองด้านสุขภาพ ตลอดจนกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่ต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพจิตสูงขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช)

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ในปี 2540 ทำให้ประเทศไทยประสบกับสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ นั้น กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลในชุมชนหันมาพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้กำหนดให้ ปี 2540 – 2542 เป็นปีแห่งการรณรงค์จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ถดถอย (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2553: 17) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนรวมตัวกันแก้ไขปัญหาขาดแคลนเงินทุน และปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพด้วยตนเอง โดยการฝึกฝนให้ประชาชนรู้จักประหยัด อดออม เก็บสะสมเงินทุนที่เหลือจากการใช้จ่ายมาฝากไว้กับกลุ่มเป็นประจำและสม่ำเสมอเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และหลักคุณธรรมของประชาชน ยึดแนวปฏิบัติ “รวมคน” หมายถึง รวมคนที่มีความปัญหาที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน มีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายเดียวกัน สมัครใจที่จะร่วมแรงร่วมใจกันแก้ปัญหา ไม่ใช่เป็นคนที่เข้ามาโดยหวังผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งนั่นจะเป็นจุดเริ่มต้นของการ “พัฒนาคน” โดยแท้และเมื่อมีการฝึกกำลังกันแล้ว จะเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคคลทำให้เกิดกลุ่มที่มีลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน กล่าวคือ ช่วยให้เพื่อนสมาชิกมีรายได้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น นี่คือการ “ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2556: 2-13)

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2517 โดยศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน โดยเริ่มดำเนินการทดลองครั้งแรก 2 แห่ง คือ ตำบลขามเฒ่า อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์การเกษตร เครดิตยูเนียนและสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคม โดยสอนให้คนรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น ด้วยการประหยัดและเก็บออม แล้วนำเงินมาสะสมรวมกันเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อเป็นทุนสำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของครอบครัว โดยยึดหลักคุณธรรม 5 ประการ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2556: 1)

บ้านหนองสลัดได หมู่ที่ 5 ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นชุมชนที่มีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และประสบปัญหาความยากจน ขาดแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ผู้นำชุมชน และพัฒนากร จึงได้หาแก้ไขปัญห โดยมีความคิดส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนได้รู้จักการประหยัด เก็บออม และรวมกลุ่มกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2541 โดยมีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง จำนวน 57 คน มีเงินสะสมจะสะสมครั้งแรก จำนวน 1,710 บาท จนถึงปัจจุบันปี พ.ศ.2559 รวมระยะเวลาในการดำเนินงาน 18 ปี กลุ่มได้ดำเนินงานจนมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง จนมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 410 คน มีเงินสะสมจะสะสมจำนวน 1,205,519.01 บาท จากการสำรวจและรับรองคุณสมบัติเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดได จัดอยู่ประเภทที่ 1 คือ ปฏิบัติครบ 10 ข้อ และกลุ่มยินยอมปฏิบัติตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน อย่างเคร่งครัด และผลการประเมินผลการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประจำปี 2558 ผลการจัดระดับการพัฒนาอยู่ในระดับที่ 3 คือ เป็น กลุ่มที่มีผลงานดี ประเมินแล้วต้องได้คะแนนรวมตั้งแต่ 77 คะแนนขึ้นไป และตัวชี้วัดหลักได้ 3 คะแนน จำนวน 8 ตัวขึ้นไป (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี, 2558) โดยในระยะแรกของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดได ได้ดำเนินกิจกรรมเพียงการรับฝากเงิน การกู้เงิน และการจัดทำบัญชี เท่านั้น แต่ต่อมากลุ่มได้พยายามให้มีกิจกรรมเพิ่มขึ้นเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่ม ได้แก่

- 1) การให้สมาชิกกู้เงินสามัญ
- 2) จัดซื้อปุ๋ยให้สมาชิกใช้ในการเกษตร
- 3) ให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการเกษตร
- 4) ให้สมาชิกยืมกรณีฉุกเฉิน เช่น ใช้ในการจัดงานพิธีต่างๆ
- 5) ให้กลุ่มสตรีแม่บ้านกู้ยืมไปประกอบอาชีพเสริม เช่น การทำไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดทางมะพร้าว การทำน้ำยาล้างจาน การสานตะกร้าจากเชือกมัดฟาง การสานตะกร้าจากผักตบชวา การสานกระเป่า เป็นต้น ตลอดจนได้นำดอกผลที่ได้ไปปันผลให้กับสมาชิก ไปใช้เป็นสวัสดิการแก่ครอบครัวสมาชิก เช่น เป็นทุนการศึกษาให้แก่บุตรของสมาชิกที่เรียนดีแต่ยากจน เป็นขวัญลูกเด็กแรกเกิดแก่บุตรสมาชิก และเป็นเงินฌาปนกิจ เป็นต้น โดยยึดหลักการดำเนินงานตามกระบวนการของกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

แต่ภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ธันวาคม 2559 พบว่า ยังมีปัญหาในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตรต่ำ ปัญหาสมาชิกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม และปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ปัญหาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ปัญหาการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษากำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา 3 ประเด็น ดังนี้

- 2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับใด
- 2.2 ปัจจัยด้านใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 2.3 ปัจจัยด้านใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 2.4 หากจะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้ประสบความสำเร็จให้มากยิ่งขึ้นควรมีแนวทางดำเนินการอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษากำหนดวัตถุประสงค์หลักไว้ 4 ประการ ดังนี้

- 3.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 3.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 3.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการให้มากยิ่งขึ้น

4. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ในครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตประกอบด้วย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านพื้นที่ ขอบเขตด้าน ตัวแปร ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และขอบเขตด้านระยะเวลา ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ แนวคิด หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตลอดจนปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ สถานภาพ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาคั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และ ความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ สถานภาพ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ

4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ได้แก่ การมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน และตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

4.4 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.4.1 ประชากร ได้แก่ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 410 คน

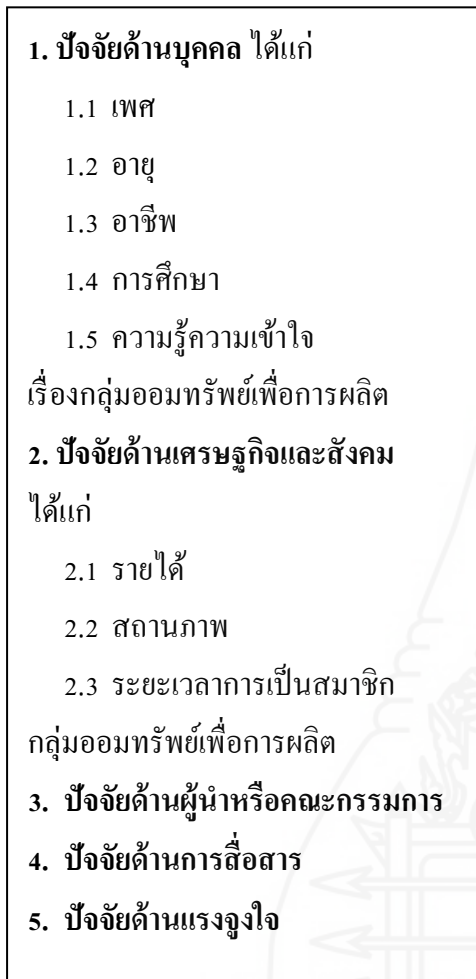
4.4.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 202 คน โดยได้มาจากการกำหนดขนาดโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ

4.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่เดือน เมษายน จนถึงเดือน กันยายน 2560 รวมเป็นระยะเวลา 6 เดือน

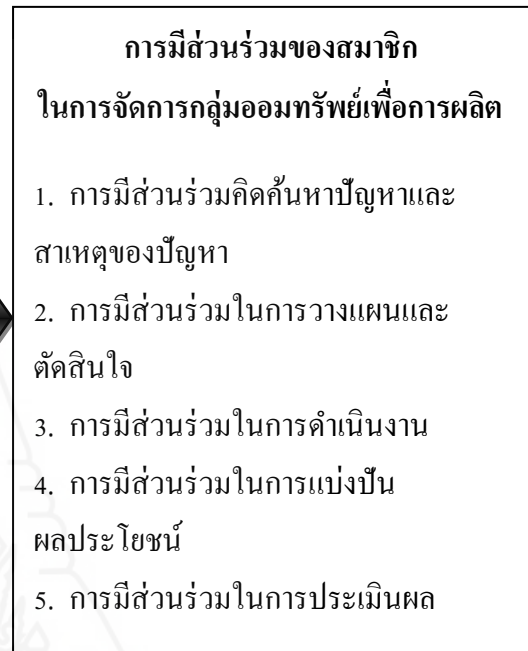
5. กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษานี้ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

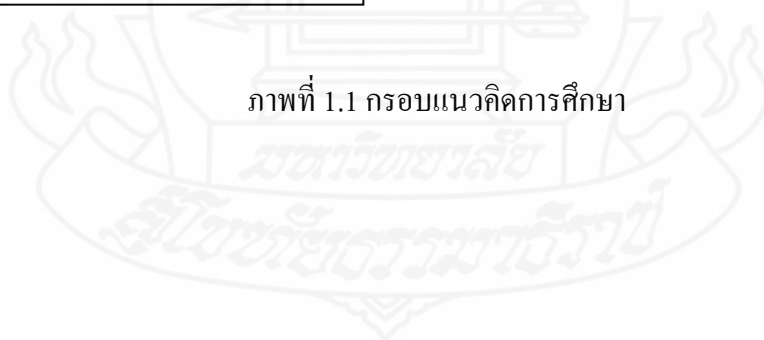
ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

6. สมมติฐานการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษามีสมมติฐานการศึกษา ดังนี้

6.1 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน หนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

6.2 ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

6.3 ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษาได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

7.1 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้รับการ จัดตั้งขึ้นตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

7.2 สมาชิกกลุ่ม หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านหนองสลัดไค ตำบล สระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค

7.3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล

7.4 ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย

7.4.1 ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถอธิบายถึงวิธีการบริหารจัดการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม ตลอดจนบทบาทอำนาจหน้าที่ของตัวสมาชิกกลุ่มเอง

7.4.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ สถานภาพ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

7.4.3 ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ หมายถึง การเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ เสียสละ โปร่งใส มุ่งประโยชน์ของสมาชิกกลุ่ม เน้นการมีส่วนร่วม มีความสามารถในการพูด มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถชักจูงให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.4.4 ปัจจัยด้านการสื่อสาร หมายถึง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางกลุ่ม โดยมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา สมาชิกกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านการจัดการ ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ให้สมาชิกกลุ่มทราบและเข้าร่วมกิจกรรม

7.4.5 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้น แรงผลักดันที่จูงใจให้สมาชิกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นไปตามเป้าหมายของกลุ่ม เช่น การได้รับเงินปันผลจากการออมเงิน การได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากการกู้เงิน การได้รับสวัสดิการจากกลุ่ม การได้รับการยกย่องชมเชย การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน

7.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย

7.5.1 การมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา หมายถึง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีส่วนร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ตลอดจนความต้องการของกลุ่ม ร่วมค้นหา สร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของกลุ่ม

7.5.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ หมายถึง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของกลุ่ม และมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

7.5.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม การสนับสนุนด้านทรัพยากร การประสานขอความร่วมมือ การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นคุณค่าของกลุ่มออมทรัพย์ และการดำเนินกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

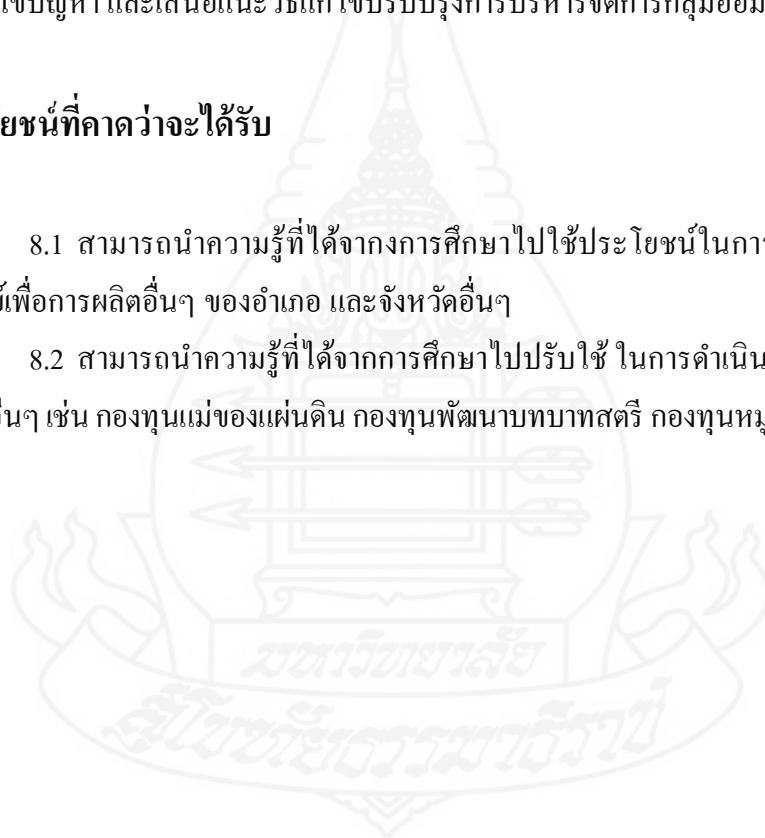
7.5.4 การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ หมายถึง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ ผลของกิจกรรม ผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวัตถุ ด้านสังคม หรือด้านบุคคล

7.5.5 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล หมายถึง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มร่วมกัน ในการค้นหาทางแก้ไขปัญหา และเสนอแนะวิธีแก้ไขปรับปรุงการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอื่นๆ ของอำเภอ และจังหวัดอื่นๆ

8.2 สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปปรับใช้ ในการดำเนินงานกับโครงการอื่นหรือกลุ่มอื่นๆ เช่น กองทุนแม่ของแผ่นดิน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมต่างๆ เพื่อประมวลแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
3. แนวคิด หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับหัวข้อต่างๆ เหล่านี้มีรายละเอียดที่ผู้ศึกษาจะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1.1 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสถึง การมีส่วนร่วม พระองค์ใช้คำว่า “ความร่วมมือ” ดังปรากฏอยู่ในพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาและใน โอกาสขึ้นปีใหม่ตั้งแต่พุทธศักราช 2502 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำริอย่างแน่วแน่ในการเน้นย้ำให้ทุกคนได้ซาบซึ้งถึงอนุภาพของความร่วมมือของส่วนรวมจะทำให้ประเทศสามารถบรรลุความสำเร็จ โดยการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล ซึ่งบริหารงานเพื่อประโยชน์สุขของปวงชน

จากการศึกษาถึงความหมายของความร่วมมือ จากที่ปรากฏในพระราชดำรัสแต่ละปี พบว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานความหมายและวิธีการสร้างความร่วมมือแตกต่างกันออกไป ในความหมายหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระราชดำริไว้ว่า “ความร่วมมือ คือ การแสดงออกถึงน้ำใจในการประกอบกิจกรรมเพื่อส่วนรวมในระดับชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2551)

นอกจากนี้ ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้วถึง 20 ฉบับ ทุกฉบับมีหลักการที่ตรงกันประการหนึ่งคือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดที่เรียกว่า “อำนาจอธิปไตย” ถึงแม้ว่าในอดีตที่ผ่านมาประชาชนไทยจะไม่ได้มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองเท่าที่ควร แต่เมื่อกระแสการเป็นประชาธิปไตยของโลกได้เข้ามาทำให้ประชาชนรู้ถึงการที่ตนเองควรมีสติ เสรีภาพ และมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น นำมาสู่การปฏิรูประบบการเมืองไทยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ต่อเนื่องมาจนถึงฉบับปัจจุบัน ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก

1.2 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับออกฟอร์ด ได้ให้นิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น โดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยังให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมหิดชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2550: 1)

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้นิยามคำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ไว้ เช่น ปาริชาติ วลัยเสถียร (2543: 138) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาในลักษณะการร่วมกันค้นหาปัญหาการวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมชุมชน

คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ (2545) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2548: 15) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุกคนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

ชินรัตน์ สมสืบ (2550: 254) ได้ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจในกระบวนการดำเนิน โครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การใช้ประโยชน์ และการประเมินผล

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและชุมชนด้วยความสมัครใจ โดยให้มีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมติดตามประเมินผลในกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและตอบสนองความต้องการของชุมชน ผู้ศึกษาจะนำไปสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นตัวแปรตามต่อไป

1.3 รูปแบบการมีส่วนร่วม

สุพรรณิ ไชยอาพร และสนธิ สมัครการ (2543) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

1) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Genuine participation) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถ้าหากไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และการมีส่วนร่วมที่แท้จริงจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอน

2) การมีส่วนร่วมไม่แท้จริง (Non-Genuine participation) เช่น การร่วมลงแขก ร่วมลงแรง ในการทำโครงการ ร่วมบริจาคเงินหรือสิ่งของอื่น ๆ บางส่วน หรือร่วมบำรุงรักษา โดยไม่ได้ร่วมขั้นตอนการตัดสินใจ

เมธา หริมเทพาธิป และอเนก สุวรรณบัณฑิต (2559) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมแบบกฎเกณฑ์ การมีส่วนร่วม participation เช่นนี้ใครก็เข้ามาได้ ขอเพียงมีความสนใจและเวลา เขาอาจเข้ามาช่วยแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้อง ทัดทาน คัดค้าน หรือมีมุมมองที่แตกต่างได้ อันจะก่อให้เกิดความหลากหลายของความคิด ผลสำคัญของการมีส่วนร่วม คือ ได้แนวโน้มของความคิดเห็นต่อโครงการ โดยปกติจะมีการทำประชาคมเพื่อให้เห็นว่าเสียงส่วนใหญ่คิดอย่างไร และใช้เป็นมติเพื่อแสดงการสนับสนุน หรือคัดค้านที่เด่นชัด แต่กระนั้นข้อเสียของการมีส่วนร่วมขั้นนี้ก็คือ การที่มีใครก็ได้เข้ามาทำให้มีการเกณฑ์คนที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเข้ามาหรือ กันคนที่มีความเห็นต่างออกไปจากเวทีแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้มติตามที่เจ้าของโครงการมุ่งหมายก็ย่อมทำได้ ดังนั้น จึงต้องกำหนดเกณฑ์การเข้ามามีส่วนร่วมที่ชัดเจนและเป็นธรรมเสียก่อน และการแสดงความคิดเห็นพึงให้เกิดขึ้นได้ในทุกๆ กลุ่ม ทุกๆ ฝ่าย จึงจะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมดำเนินไปและเกิดประสิทธิผล

2) การมีส่วนร่วมแบบมีผลได้ผลเสีย การมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา (engagement) การมีส่วนร่วมในระดับนี้ มีเฉพาะผู้ที่ได้รับผลกระทบของการพัฒนา ซึ่งอาจเป็นผู้ดำเนินโครงการ ผู้คัดค้านโครงการ ฝ่ายราชการ ฝ่ายประชาชนในพื้นที่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เขาเหล่านี้จะเข้ามาแทรกในกระบวนการ participation และมุ่งแสดงความคิดเห็นและเรียกร้องให้มีการลงมติเข้าข้างความคิดเห็นของเขา กระบวนการสำคัญ คือ การประนีประนอมความคิดเห็น เพื่อให้เกิดทางออกของการแก้ไขปัญหาและการแสวงหาจุดร่วม สงวนจุดต่าง เพราะอย่างไรก็ตามคนกลุ่มนี้ทั้งหมดย่อมเป็นผู้ได้รับผลกระทบของการพัฒนาไม่ว่าทางใดก็ตามหนึ่ง สิ่งสำคัญก็คือห้ามละทิ้งกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพราะกลุ่มที่ถูกทิ้งจะกระทำการต่อต้านอย่างถึงที่สุด และนำไปสู่ความขัดแย้งที่บานปลาย อันแสดงถึงกระบวนการมีส่วนร่วมที่กระทำนั้นขาดประสิทธิภาพ

3) การมีส่วนร่วมแบบจิตอาสา การมีพันธะที่จะต้องกระทำด้วยใจอย่างจิตอาสา (commitment) การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ ประกอบด้วยคน 2 กลุ่ม คือ ฝ่ายผู้สนับสนุน (promoter) และฝ่ายผู้คัดค้าน (protester) ทั้ง 2 ฝ่ายต่างมีภาระหน้าที่ๆ ต้องกำกับการพัฒนาตามกรอบความคิดของตน หากแต่การแสวงหาจุดร่วม สงวนจุดต่างในขั้นตอนที่ต้องการพัฒนาทำให้การสนับสนุนและการประท้วงเป็นไปอย่างเป็นกัลยาณมิตร ไม่นิยมความรุนแรง หากแต่ใช้การกำกับดูแล และการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้อีกฝ่ายได้ตระหนัก และระวังในการพัฒนา ฝ่ายสนับสนุนจะมีจิตอาสาขับเคลื่อนโครงการให้เดินไปข้างหน้า จุดตรงไหนติดขัดก็เข้าไปติดต่อกับ สอบถาม วิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ฝ่ายต่อต้านก็มีจิตอาสาคอยจับตาดูการดำเนินงานของฝ่ายสนับสนุน การกระทำใดที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม หรืออาจเกิดภัยร้ายต่อเป้าหมาย หรือคนหมู่มากจะต้องถูกร้องเตือน

เพื่อให้ประชาชนและสังคมได้รับรู้ เป็นกระบวนการคู่ขนานที่จะทำให้การพัฒนาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแท้จริง คือ เกิดความสุขแก่ประชาชน โดยคนหมู่มากได้ประโยชน์จริง และคนหมู่น้อยก็ไม่ถึงกับต้องทนทุกข์ เมื่อมีการดำเนินการก็มีส่วนร่วมพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วมเช่นนี้ได้ ประชาชนย่อมเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาตนเองในฐานะต่างๆ และฝ่ายผู้ดำเนินโครงการก็จะทำเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง

1.4 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff 1980, 222) ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย การตัดสินใจของปัจเจกชน ใน 3 ขั้นตอน คือ การริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ ตัดสินใจปฏิบัติการ

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การสนับสนุนทรัพยากร การบริหาร การประสานความร่วมมือ

3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุหรือทางจิตใจ มี 2 ลักษณะ คือ ผลประโยชน์ทางสังคม ผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ถวิลวดี บุรีกุล (2547: 254) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วม สามารถจัดแบ่งขั้นตอนง่ายๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย การรับรู้ เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน และร่วมวางแผนกิจกรรม

ขั้นที่ 2 มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/ดำเนินการ ประกอบด้วย การเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ และการตัดสินใจ

ขั้นที่ 3 มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ หรือผลของกิจกรรม หรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 4 มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินประสิทธิผลของโครงการ กิจกรรมต่างๆ และพิจารณาวิธีการที่จะดำเนินการต่อเนื่องต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน (2548: 100-347 อ้างถึงใน ภูวนาท สุวรรณพรหม, 2552: 26-27) กล่าวถึง การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์โดยสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ โดยให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารจัดการ และดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ตามที่ได้ตกลงเห็นชอบร่วมกัน หรือ ได้กำหนดขึ้น โดยการดำเนินงานการมีส่วนร่วมด้านการร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนิน โครงการ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1) การมีส่วนร่วมคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีส่วนร่วมทำการศึกษา ค้นหาถึงปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน ร่วมค้นหา สร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขตลอดจนสนองความต้องการของชุมชนและมีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม

3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

4) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ หรือผลของกิจกรรม หรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่กลุ่มได้คิดปฏิบัติร่วมกันนั้น จะทำให้ทราบความก้าวหน้าของปฏิบัติงานทราบปัญหาอุปสรรคเพื่อมาร่วมกันคิดหาทางแก้ไขปัญหาจะทำให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง และปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์

ชินรัตน์ สมสืบ (2550: 272) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานภาครัฐจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐสนับสนุนในด้านต่างๆ โดยทั่วไป การเข้าร่วมดังกล่าว นอกจากจะเป็นการพัฒนาคนในด้านการสนองความต้องการแล้ว ยังสามารถสร้างความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของความรู้สึกร่วมกันและเป็นการสร้างความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน เป้าหมายของการมีส่วนร่วมจึงเป็นการช่วยเหลือให้คนและชุมชนกำหนดปัญหา หาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยจะทำให้บุคคลมีอิสระภาพ ตลอดจนสร้างความเป็นปึกแผ่นในชุมชนของเขาเองได้ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการมี 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนการแบบโครงการ ขั้นตอนการปฏิบัติตามโครงการ และขั้นตอนการประเมินผลโครงการ

อรทัย ก๊กผล (2552) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ โดยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด ไม่ใช่เป็นการจัดเวทีการมีส่วนร่วมครั้งเดียว ตัวอย่างเช่น ในการแก้ปัญหของชุมชนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่ต้นจนจบ ดังนี้

- 1) เริ่มต้นตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่ตนอยู่
- 2) ร่วมคิดด้วยกันว่าอะไรที่เป็นปัญหาของชุมชน มีสาเหตุอย่างไร และจะจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป้าหมายอย่างไร และควรที่จะจัดการปัญหาใดก่อนหลัง
- 3) ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานว่าจะจัดกิจกรรมหรือโครงการอะไร จะแบ่งงานกันอย่างไร ใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด จะจัดหางบประมาณมาจากที่ใด และใครจะมาเป็นผู้ดูแลรักษา
- 4) ร่วมดำเนินงาน ประชาชนจะต้องร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ความสามารถของตนเอง
- 5) ร่วมกันติดตามประเมินผล ตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกันประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรคและร่วมกันในการหาทางแก้ปัญหา เพื่อให้งานหรือภารกิจดังกล่าวสามารถสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย
- 6) ร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้ว ย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในรูปของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้

1.5 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

อาร์นสไตน์ (Arnstein, 1969) แบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ลำดับชั้น ได้แก่

- 1) **ขั้นพื้นฐาน** วัตถุประสงค์ของการจัดการให้มีส่วนร่วมเป็นเพียงการให้ความรู้แก่ประชาชนเท่านั้น
- 2) **ขั้นกลาง** กลุ่มคนจะมีส่วนร่วมมากขึ้นในการให้ข้อมูลและคำปรึกษา แต่ยังไม่มียอำนาจในการตัดสินใจ
- 3) **ขั้นสุดท้าย** เป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมียอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินการ

องค์การอนามัยโลก และกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (WHO and UNICEF, 1978) “ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมโดยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- 1) การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดอันดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และประการสำคัญคือ ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง
- 2) การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและบริหารใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงิน
- 3) การใช้ประโยชน์ ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำกิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการพึงระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม
- 4) การได้รับประโยชน์ ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือในรูปวัตถุก็ได้

โคเฮนและอัปฮอฟฟ์ (Cohen and Up Hoff, 1980) ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (Planning) คือการมีส่วนร่วมในการประชุมให้ความคิดเห็นในกระบวนการจัดวางแผน โครงการ การกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน งบประมาณ และทรัพยากรดำเนินการล่วงหน้า
- 2) การมีส่วนร่วมด้านการจัดสรรหาทรัพยากร (Allocation) คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการช่วยเหลือ จัดหา หรือสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์หรือเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการต่างๆ

3) การมีส่วนร่วมในการร่วมมือประสานงาน (Co-ordination) คือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือปฏิบัติงาน ติดต่อสื่อสาร รับผิดชอบ

4) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล (Evaluation) คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์รูปแบบตรวจสอบการทำงานตามแผนงาน โครงการต่างๆ

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2545) ยังได้แบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วมตามแนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้

- 1) ร่วมค้นหาปัญหาของตนเองให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา
- 2) ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของคนในปัจจุบันคืออะไร
 - (1) ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้สิ่งใดก่อนหลัง
 - (2) วางแผนแก้ไขปัญหาเป็นเรื่องๆ
 - (3) ร่วมระดมความคิดถึงทางเลือกต่างๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาตามที่วางแผนไว้
 - (4) ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้
 - (5) ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ
 - (6) ร่วมคิดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน
 - (7) ร่วมรับผลประโยชน์ หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

ศุภินัย มัลลิกะมาลย์ (2545) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 6 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ร่วมรับรู้ หมายถึง รัฐได้ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมแก่ประชาชน เมื่อรัฐมีความคิดริเริ่ม หรือมีนโยบายที่จะให้มีโครงการ หรือกิจกรรมนั้นๆ แล้วเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน หรือให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มอบให้แก่ประชาชนนั้น นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเนื่องจากข้อมูลข่าวสารจะบอกถึงโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้นความจำเป็นและความสำคัญที่จะต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น รวมถึงการดำเนินการและมาตรการต่างๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมจากโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนี้ถือว่าเป็นสิทธิประการหนึ่งของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับที่ 2 ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น หมายถึง เมื่อประชาชนได้ร่วมรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร จากรัฐแล้วประชาชนก็จะร่วมกันหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ความจำเป็นและความ ต้องการที่ต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น พร้อมร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อหน่วยงานเจ้าของ โครงการหรือกิจกรรม หรือหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจนำไปใช้ประกอบพิจารณาต่อไป

ระดับที่ 3 ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ หมายถึง ร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็น ด้วยกับโครงการ หรือกิจกรรม การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่จะตั้ง โครงการควรจะมีส่วนร่วมพิจารณารับหรือปฏิเสธไม่ให้โครงการตั้งในพื้นที่หากเห็นว่ามาตรการที่ จะใช้ในการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบไม่ชัดเจนและไม่เปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย

ระดับที่ 4 ร่วมดำเนินการ หมายถึง ร่วมในการลงทุน ร่วมในการคัดเลือก ผู้ปฏิบัติงาน หรือร่วมปฏิบัติงานเองในระดับการมีส่วนร่วมนี้อาจจะทำได้ไม่ในทุกประเภทของ โครงการ เช่น หากเป็นโครงการที่จำเป็นต้องใช้ความรู้เฉพาะด้าน ผู้ชำนาญ หรือเทคโนโลยี ชั้นสูงแล้ว บางครั้งเป็นความยุ่งยากที่จะให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมปฏิบัติงานได้แต่หากเป็น โครงการหรือกิจกรรมระดับท้องถิ่น เช่น การจัดการป่า ลุ่มน้ำ หรือทรัพยากรอื่นที่ใช้ภูมิปัญญา ชาวบ้านได้ ชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นก็เข้า ร่วมดำเนินการได้ หรือเป็นการร่วมดำเนินการ ด้วยการลงทุนถือหุ้นก็ย่อมถือว่ามีร่วมดำเนินการได้

ระดับที่ 5 ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล หมายถึง การร่วมตรวจสอบและ ติดตาม การดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ หรือไม่

บวรศักดิ์ และถวิลวดี (2548) ได้กล่าวถึงการแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของ ประชาชนว่าอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ โดยมีข้อพึงสังเกต คือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมาก และ ยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

1) ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการ ติดต่อบริการระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่างๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิด โอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับใดๆ

2) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผน โครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่างๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้นๆ เป็นต้น

3) ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้า หรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่างๆ เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4) ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการเหมาะที่จะใช้สำหรับพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อน และมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อนุญาตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาคัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

5) ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6) ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหาคัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติ และการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด

สมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association of Public Participation) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ขั้น ซึ่งเป็นตามหลักการเดียวกับ อาร์นสไตน์ คือ ยิ่งสูงขึ้นยิ่งสะท้อนอำนาจและอิทธิพลของประชาชนในการบริหารหรือตัดสินใจมากขึ้นด้วย ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนใน “ระดับที่สูงสุด” เพราะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง จะดำเนินการตามผลของการตัดสินใจนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ที่รู้จักกันดีคือ การลงประชามติ การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้สะท้อนความยินยอมพร้อมใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการยอมรับอำนาจการตัดสินใจของประชาชนหรือชุมชน อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในระดับนี้ต้องมีกระบวนการ

เสริมความสามารถของประชาชนให้สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง อาทิเช่น ข้อมูลที่ครอบคลุมเพียงพอ การเสริมสร้างทักษะให้ประชาชนวิเคราะห์ข้อมูล และตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาที่มีคุณภาพ การใช้การมีส่วนร่วมในระดับนี้สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของประชาชนในระดับสูง

2) การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ เป็นการให้บทบาทประชาชนใน “ระดับสูง” โดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ ฉะนั้น ความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจค่อนข้างสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน และคณะที่ปรึกษาฝ่ายประชาชน ผลการตัดสินใจที่ออกมาเป็นผลการตัดสินใจร่วมกัน เชื่อว่าจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคม เพราะประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรตัดสินใจด้วย ไม่ใช่เพียงให้ความคิดเห็นต่อองค์กรตัดสินใจ

3) การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท เป็นลักษณะการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนอย่างจริงจัง และมีจุดมุ่งหมายชัดเจน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในทางเลือกต่างๆ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนขั้นนี้ใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมในระดับการร่วมมือ เพียงแต่รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบร่วมมือมีลักษณะเป็นกิจกรรมถาวรมากกว่าการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ อำนาจการตัดสินใจสุดท้ายยังเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเข้มข้น ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้มาก อาทิ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การตั้งคณะทำงานภาคประชาชน เป็นต้น

4) การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็น เป็นลักษณะการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจ ดังนั้นประชาชนมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข้อมูล การตัดสินใจเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ เทคนิคการมีส่วนร่วมในระดับนี้ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมสาธารณะ ปัจจุบันกฎหมายส่วนใหญ่มักกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจัดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างน้อยในระดับฟังความคิดเห็น

5) การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชน “ระดับต่ำที่สุด” บทบาทของประชาชนน้อยมาก เพียงแต่รับทราบว่าเกิดอะไรที่ไหน ปัจจุบันที่ภาครัฐตัดสินใจในเรื่องที่กระทบประชาชน และแจ้งให้ประชาชนทราบ สะท้อนความล้าสมัยในการบริหารงาน และสะท้อนว่าภาครัฐทำตนเป็นคุณพ่อรู้ดี หรือ DAD Syndrome (กลุ่มอาการตัดสินใจ-ประกาศ-ปกป้อง หรือ Decide –Announce-Defend Syndrome) แต่ในขณะเดียวกัน

จำเป็นต้องตระหนักว่าไม่ว่าจะมีการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นใด การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก แต่ต้องไม่ใช่การให้ข้อมูลในลักษณะประชาสัมพันธ์ โดยให้มองแต่ด้านดีเท่านั้น หัวใจสำคัญ คือ การให้ข้อเท็จจริง ครบคลุมและเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อเท็จจริงและตัดสินใจแสดงความคิดเห็นอย่างมีคุณภาพ (อรทัย ก๊กผล, 2552)

1.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่กำหนดจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน หลายประการ ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

ฉลอง ดิษสี (2541: 20) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านกายภาพ ประกอบด้วย

- (1) ปัจจัยด้านกายภาพ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ การตั้งถิ่นฐาน การคมนาคม
- (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้
- (3) ปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ บรรยากาศทางการเมือง อุดมการณ์ อุดมคติทางการเมือง

การเมืองของประชาชน

(4) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ วิถีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีทัศนคติความเชื่อ ค่านิยมที่แตกต่างกันแต่ละพื้นที่

(5) ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ความเป็นมาของเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ข้อกำหนดของชุมชน

(6) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คนเมือง คนชนบท กลุ่มอาชีพ ระดับความรู้ การมีบทบาทในฐานะต่างๆ ของสังคม

2) ปัจจัยด้านลักษณะโครงการ ประกอบด้วย ความยากง่ายของเทคโนโลยีที่ใช้ในงาน ทรัพยากรที่ใช้ ความยากง่ายในการหา ลักษณะของผลประโยชน์ที่ได้รับ ความเชื่อมโยงของโครงการกับโครงการอื่นๆ ความยืดหยุ่นของโครงการ และการเข้าถึงการบริหารโครงการ

เพ็ญแข ศรีสุทธิกุล (2542) ได้ระบุว่า World Health Organization ได้เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการ คือ

(1) ปัจจัยของสิ่งจูงใจการเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งจะมีเหตุผล 2 ประการ คือ การมองเห็นว่าตนจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ ประการที่สอง การที่ได้รับการบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

(2) ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วม เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมกันนั้น มิได้มีการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ กฎระเบียบ แบบแผน ลักษณะการทำงาน เงื่อนไขการเข้าร่วม เป็นต้น ดังนั้นพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้าร่วม จึงควรมีลักษณะดังนี้ เปิดโอกาสให้ทุกๆ กลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมอาจจะอยู่ในรูปของตัวแทน หรือการเข้าร่วมโดยตรงควรมีเวลากำหนดที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ตามสภาพที่เป็นจริงของคน กำหนดลักษณะที่แน่นอนว่าจะทำอะไร ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่งๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยได้มีโอกาสเข้าร่วม แต่ก็อาจกำหนดเป้าหมายวิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม แต่ขึ้นอยู่กับกำหนัดและการจัดสรรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งไม่อาจจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

สภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544) ได้เสนอปัจจัยที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง เนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศที่เริ่มในปี 2540 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ส่งผลกระทบสู่ชนทุกชั้นในสังคมทำให้มีความยากลำบากในการครองชีพและเกิดปัญหาทางสังคมต่างๆ ตามมาทุกฝ่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจึงต้องเข้าร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่สำคัญในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

จากความสำคัญดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้จัดทำ “โครงการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง” เพื่อศึกษาถึงวิธีดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่เสริมสร้างและมีผลให้ชุมชนเข้มแข็งอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) โดยสำนักงานฯ ได้สำรวจข้อมูลและความคิดเห็นจากตัวอย่างชุมชนทุกภาคของประเทศรวมทั้งสิ้น 23 ชุมชน แบ่งเป็นชุมชนภาคเหนือ 6 ชุมชน ภาคกลาง 7 ชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 ชุมชน และภาคใต้ 3 ชุมชน ใช้ระยะเวลาศึกษาระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2543 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2544

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มูลเหตุที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อการทำกิจกรรมร่วมกันในการพัฒนาชุมชนจนกระทั่งประสบความสำเร็จเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง เกิดจากมูลเหตุสำคัญหลายประการ ได้แก่

(1) การต้องการรายได้เพิ่มขึ้น อันเป็นมูลเหตุหลักที่พบในชุมชนเกือบทุกแห่งที่สำรวจ เนื่องจากคนในชุมชนมีรายได้ไม่พอเพียงต่อการครองชีพ

(2) คนในชุมชนมีปัญหาด้านสุขภาพ จึงเกิดการรวมกลุ่มขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

(3) ผู้นำและแกนนำของชุมชนต้องการแก้ไขปัญหาภายในชุมชน โดยกระตุ้นให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนตั้งแต่การร่วมคิดร่วมทำตลอดจนร่วมแก้ไขปัญหา

(4) ได้รับการแนะนำ ส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่หน่วยงานของรัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนจะเป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความตื่นตัวและรวมกลุ่มขึ้น

(5) ความต้องการเงินทุนและความรู้เพื่อประกอบอาชีพ พบว่าหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ให้การสนับสนุนเงินทุนหรือความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม จะดำเนินงาน โดยรวมกลุ่มกัน

(6) สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการรวมกลุ่มเพื่อถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไปยังรุ่นลูกรุ่นหลาน รวมทั้งเพื่อเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด เช่น กลุ่มทอผ้าไหม กลุ่มจักสาน กลุ่มทำน้ำตาลโตนด เป็นต้น

(7) ความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบต่างๆ เช่น การรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาแหล่งต้นน้ำ ลำธาร การอนุรักษ์ป่าชายเลน การรักษาระบบนิเวศน์ชายฝั่ง เป็นต้น

8) กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่เห็นได้ชัดเจน คือ กระแสชีวิต ซึ่งทำให้คนหันมาบริโภคผลผลิตหรือหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากธรรมชาติมากขึ้น จึงได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปสมุนไพร การปลูกผักปลอดสารพิษ การผลิตข้าวซ้อมมือ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่า จากมูลเหตุต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มแล้ว ยังมีปัจจัยต่างๆ ที่สนับสนุนให้การดำเนินงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ ได้แก่

(1) ปัจจัยภายใน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ผู้นำ คณะกรรมการสมาชิกของกลุ่ม และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยแต่ละส่วนมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

ก. ผู้นำหรือคณะกรรมการ ต้องมีความเสียสละ ซื่อสัตย์ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก เน้นการมีส่วนร่วม ยึดถือผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถจัดหาเงินทุนและตลาดรองรับผลผลิตของชุมชน มีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และความยุติธรรม

ข. สมาชิกกลุ่มหรือคนในชุมชน มีความสามัคคีและให้ความร่วมมือในการร่วมคิด ร่วมทำในกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย มีจิตสำนึกที่ดีต่อกันในการร่วมกันพัฒนา และร่วมทำกิจกรรมในชุมชน ตลอดจนการมีพื้นฐานการนับถือศาสนาและวัฒนธรรมที่เหมือนกัน ซึ่งจะ使人ในชุมชนมีความผูกพันและมีความเอื้อเฟื้อต่อกันยิ่งขึ้น

ค. การมีทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นที่เอื้ออำนวยต่อการผลิต โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการตัดแปลงทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นสินค้าส่งออก ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

(2) ปัจจัยภายนอก

ก. หน่วยงานภายนอก หมายถึง ภาครัฐและเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมด้านวิชาการ คำแนะนำ ด้านการเงิน การตลาด และอุปกรณ์การผลิตสำหรับการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการประสานขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานอื่นให้เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม

ข. การประสานเครือข่ายด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้าและการตลาด นับเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลักดันให้กลุ่มประสบความสำเร็จ หากมีการจัดการด้านคุณภาพสินค้า การตลาด และการประชาสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้ผลผลิตส่งออกสู่ตลาดเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ ดังตัวอย่างการผลิตน้ำสมุนไพรของศูนย์อินแปง จังหวัดสกลนคร สามารถขยายเครือข่ายไปยังประเทศญี่ปุ่น จีน และมีการขยายเครือข่ายไปยังประเทศอื่นๆ

ค. กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะกระแสชีวิตส่งผลให้ผลผลิตของชุมชนเป็นที่ต้องการของตลาด และผู้บริโภค

จากการศึกษาพบว่า ในแต่ละชุมชนต่างมีการดำเนินงานในกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ สภาพดินฟ้าอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น รวมทั้งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมให้การรวมกลุ่มมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น (<http://www.ryt9.com/s/nesd/238500>)

Merill-Sand (1989: 86-91) และปารีชาติ วลัยเสถียร (2542: 132) อ้างโดยนรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) กล่าวว่า ปัจจัยและแนวทางการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยสรุป คือ

(1) ปัจจัยด้านการจัดการ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยมีการส่งเสริมด้วยสื่อต่างๆ ให้เกิดความเข้าใจกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งแต่ละฝ่ายควรมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

(2) ปัจจัยด้านการสื่อสาร เป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วม โดยการให้ประชาชนเห็นคุณค่าของตนเองและสร้างความมั่นใจว่าการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่คิดว่าเหมาะสม โดยมีการแสดงความรู้สึกนึกคิด การระดมปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาได้ โดยการใช้สื่อแบบมีส่วนร่วม (Participation communication) คือการเน้นการสนทนาโต้ตอบระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนข่าวสารดังกล่าว จะทำให้เกิดทักษะในการคิด การฟัง และการเคารพในความคิดของผู้อื่น และนำไปสู่การเกิดจิตสำนึกสาธารณะ (Public conscious) ร่วมกันได้

(3) ปัจจัยด้านการเมือง สังคม และวัฒนธรรม เป็นการสอนให้สิทธิความเป็นพลเมือง และอำนาจการตัดสินใจให้ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าถ้าได้รับโอกาสที่ดีแล้วจะสามารถพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของตนได้ดีขึ้น

(4) ปัจจัยด้านโครงการ ให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ มีโอกาส มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใน โครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะและความรู้สึกการมีส่วนร่วมกับประชาชนได้

(5) ปัจจัยด้านพี่เลี้ยง ต้องร่วมกับชุมชนศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ของคนในชุมชนและต้องเป็นผู้ที่เข้าใจเนื้อหาสาระของกระบวนการมีส่วนร่วม มีการกระตุ้นให้เกิดผู้นำ หรือค้นหาผู้นำและสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร มีความจริงใจ ไม่ทำตัวห่างไกลชุมชนมากนัก แต่ก็ไม่ได้ชิดช่วยเหลือตลอดเวลาจะช่วยในกรณีที่เป็นเท่านั้น

(6) ปัจจัยด้านผู้นำ เป็นผู้มีความจริงใจที่จะช่วยเหลือ และต้องได้รับการยอมรับจากชาวบ้านมีความสามารถกระตุ้นชาวบ้านให้ค้นหาปัญหา และเห็นความสำคัญของปัญหา

(7) ปัจจัยด้านสังคม- จิตวิทยา เป็นการกระตุ้นความสนใจและกังวลในปัญหานั้นๆ ร่วมกัน มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของปัญหานั้นจริงๆ ก็จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมขึ้น และตกลงใจที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนี้

1) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นเรื่องภายในของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและความปรารถนาที่จะเป็นพลังผลักดันภายในใจของเรา ที่จะเร่งเร้าหรือกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมบางอย่าง ทั้งที่อาจเป็นการปรับปรุง สร้างสรรค์ หรือทำสิ่งที่แตกต่างไปจากเดิม

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับแรงจูงใจไว้หลายประการ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการนำการจัดการองค์ความรู้มาใช้ภายในองค์กร ดังนี้

พวงเพชร วัชรอยู่ (2537: 2) ให้ความหมายว่า กระบวนการของแรงจูงใจ ประกอบด้วยขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกัน 4 ขั้นตอน โดยเริ่มด้วยความต้องการ (Need) และสิ้นสุดลงที่การตอบสนอง ซึ่งลดหรือขจัดสิ่งที่เป็นแรงขับสำหรับกระบวนการของแรงจูงใจ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

(1) ขั้นความต้องการ (Need stage) ความต้องการเป็นภาวะขาดสมดุลที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลขาดสิ่งที่จะทำส่วนต่างๆ ภายในร่างกายดำเนินหน้าที่ไปตามปกติ สิ่งที่เขาคนั้นอาจเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตอย่างมหันต์ เช่น อาหาร หรืออาจเป็นสิ่งสำคัญต่อความสุขทุกข์ของจิตใจ เช่น ความรัก หรืออาจเป็นสิ่งจำเป็นเล็กน้อยสำหรับบางคน เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน เป็นต้น บางครั้งความต้องการอาจเกิดขึ้นจากภาวะที่มาจากความไม่สบายใจของบุคคล เช่น ความจำเป็นจะทำให้บุคคลเกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมที่จะป้องกันไม่ให้เกิดความเจ็บปวดนั้นๆ ขึ้น

(2) ขั้นแรงขับ (Drive stage) ความต้องการในขั้นแรกนั้นกระตุ้นให้เกิดแรงดันขับ คือ เมื่อเกิดความต้องการแล้ว บุคคลจะนั่งเฉยอยู่ไม่ได้ อาจมีความกระวนกระวายไม่เป็นสุข ภาวะที่บุคคลเกิดความกระวนกระวายอยู่เฉยๆ ไม่ได้นี้ เรียกว่า เกิดแรงขับ ซึ่งระดับความกระวนกระวายจะมีมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความต้องการด้วย ถ้าต้องการมากก็กระวนกระวายมาก เช่น เมื่อร่างกายขาดน้ำจะเกิดอาการคอแห้งกระหายน้ำ เกิดความรู้สึกระวนกระวายอยู่ไม่สุข

(3) ขั้นพฤติกรรม (Behavior stage) เมื่อเกิดความกระวนกระวายขึ้น ความกระวนกระวายนั้นจะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา แรงขับจะเป็นพลังให้แสดงพฤติกรรมได้รุนแรงหรือมากน้อยต่างกัน เช่น คนที่กระหายน้ำมากกับคนที่กระหายน้ำเพียงเล็กน้อยย่อมเกิดพฤติกรรมในการหาน้ำดื่มทุกวัน คนกระหายมากอาจหาน้ำเย็น น้ำมะพร้าว น้ำอ้อยมาดื่มพร้อมๆ กัน ในขณะที่คนกระหายน้ำน้อยหาเพียงน้ำเย็นแก้วเดียวเท่านั้น

(4) ขั้นลดแรงขับ (Drive Reduction stage) เป็นขั้นสุดท้าย คือแรงขับจะลดลง ภายหลังการเกิดพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการแล้ว

พยอม วงศ์สารศรี (2542: 213) กล่าวว่า ทางจิตวิทยาได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการ และอยากแสดงพฤติกรรมด้วยความชอบของตนเอง ไม่มีใครบังคับ ไม่มีของมาล่อใจ ได้แก่ เจตคติ ความสนใจ ความต้องการ ซึ่งเป็นรางวัลที่บุคคลได้รับ โดยความรู้สึกของเขาเองในขณะที่เขากำลังทำงาน ดังนั้นจึงเกิดการประสานสัมพันธ์โดยระหว่างงานและรางวัลที่ได้

(2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอก จึงทำให้เห็นจุดหมายไปสู่การแสดงพฤติกรรมของบุคคล แรงจูงใจประเภทนี้มักจะเกิดจากสภาพแวดล้อมของงาน ได้แก่ เงินเดือน สวัสดิการ หรือนโยบายของหน่วยงาน

สร้อยตระกูล (ดิยานนท์) อรรถมานะ (2548: 83) ได้ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ (Motivation) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Movere มีความหมาย ว่าการเคลื่อนไหว (Move) ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้สึกที่ไม่หยุดนิ่ง ทำให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ (2542: 407) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการในการจูงใจ เริ่มจากการที่บุคคลมีความต้องการเกิดขึ้น และการรับรู้ของบุคคลเกิดไม่สมหวัง พนักงานจะรู้สึกถึงความต้องการงานที่ทำหาย ค่าตอบแทนที่สูงขึ้น การยอมรับจากกลุ่มงาน ความต้องการเหล่านี้ นำไปสู่กระบวนการตัดสินใจของพนักงาน สามารถตอบสนองความพึงพอใจและตามด้วยการกระทำ ซึ่งอาจกระตุ้นโดยการให้รางวัล

มัลลิกา ดันสอน (2544: 194) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจ หมายถึง ความยินดีและเต็มใจที่บุคคลจะทุ่มเทความพยายาม เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย บุคคลที่มีแรงจูงใจ จะแสดงออกมาในการแสดงพฤติกรรมด้วยความกระตือรือร้น มีทิศทางที่เด่นชัด และไม่ย่อท้อ เมื่อเผชิญกับอุปสรรคหรือปัญหา ซึ่งเราสามารถกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีสิ่งจูงใจจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีเป้าหมายในการแสดงออก และมีพลังในการแสดงออก

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ มีนักวิชาการได้นำเสนอแนวคิด และทฤษฎี (พิทยา บวรวัฒนา, 2548: 158-161) สรุปได้ ดังนี้

(1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs Theory) มาสโลว์ (Abraham H. Maslow, 1954) ได้ศึกษาและจัดแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นขั้นต่างๆ 5 ขั้น เหมือนขั้นบันได ซึ่งความต้องการเหล่านี้ต้องเป็นไปตามลำดับขั้นก่อนหลัง ไม่อาจกระโดดข้ามขั้นได้ ได้แก่

ก. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการที่จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทางด้านร่างกาย เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค รถยนต์ เฟอร์นิเจอร์ที่ทันสมัย โทรทัศน์ ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ ซึ่งสามารถหามาได้โดยใช้ “เงิน” มนุษย์จึงต้องการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านี้ให้เพียงพอเสียก่อนจึงจะเกิดความต้องการในลำดับถัดไป

ข. ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Security and safety Needs) เป็นความต้องการที่จะตอบสนองความรู้สึกมั่นคงหรือความมีเสถียรภาพในสิ่งที่ตนเองได้รับ หรือหามาได้จากการตอบสนองทางด้านร่างกาย เช่น เมื่อได้บ้านมาหลังหนึ่งถือเป็นการตอบสนองความต้องการด้านร่างกายแล้วจะเกิดความรู้สึกว่าทำอะไรที่จะไม่ต้องเสียบ้านหลังนี้ไป จำเป็นต้องขยันขันแข็งเพื่อหาเงินเพิ่มขึ้นนำไปใช้ในการผ่อนบ้าน รวมทั้งรู้สึกว่าจะทำอะไรที่จะทำให้รู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในบ้านหลังนี้ ควรซื้อเครื่องมือป้องกันภัยต่างๆ อย่างไร ในภาพกว้างความรู้สึกต้องการความมั่นคงปลอดภัยก็คือ ความรู้สึกว่าจะทำอะไรจึงจะได้อยู่ได้ในระดับที่มากพอสำหรับค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อบำบัดความต้องการด้านร่างกายต่อไปโดยไม่ติดขัด หากมีรายได้เข้ามาตลอดเวลาก็จะรู้สึกมั่นคงปลอดภัย

ค. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากที่มนุษย์รู้สึกพร้อมในทุกๆ ด้านแล้ว มีสถานภาพทางงานและการเงินที่ดี มนุษย์ก็จะเกิดความต้องการที่จะเข้าสังคม เพื่อให้เป็นที่รู้จัก หรือเป็นที่รักของสังคม อาจแสดงออกโดยการไปงานบวช งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ ทั้งของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้สังคมยอมรับตนเข้ากลุ่ม

ง. ความต้องการการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่สอดคล้องกับความต้องการในลำดับที่สาม เมื่อมนุษย์เข้าสังคมและได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ได้รับความรักความเมตตาจากผู้บังคับบัญชาย่อมสนับสนุนให้ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นจนนำมาซึ่งชื่อเสียงเกียรติยศ บุคคลที่ก้าวมาถึงจุดนี้ได้ส่วนใหญ่มักจะพร้อมในทุกด้านทั้ง การงาน ทรัพย์สินเงินทอง การได้รับการยอมรับจากสังคม บุคคลเหล่านี้จึงมักหันมาหาชื่อเสียงบางครั้งเพื่อเป็นการรับพิศชอบต่อสังคมที่ตนเองร่วมอยู่ในนั้น หรือบางครั้งเพื่อชื่อเสียงวงศ์ตระกูล โดยอาจแสดงออกในรูปของการกุศลเพื่อช่วยเหลือสังคม เป็นต้น

จ. ความต้องการประสบความสำเร็จ (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการลึกๆ ในจิตใจของทุกคนที่ต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเองหวัง และตั้งเป้าหมายเอาไว้ เป็นลำดับขั้นความต้องการขั้นสุดท้ายที่ค่อนข้างยากแต่ท้าทายยิ่งนัก บุคคลแต่ละคนที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตนั้นวัดได้ค่อนข้างยาก บางคนอาจต้องการเพียงจบปริญญาเอกก็ถือว่าประสบความสำเร็จในชีวิตแล้ว ในขณะที่หลายคนอาจมีความต้องการขึ้นมาขึ้นอยู่กับระดับแถวหน้าของสังคม โดยเพียรพยายามสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีบริหารบ้านเมืองต่อไป เป็นต้น

(2) ทฤษฎีสองปัจจัย (Two Factors Theory) ในปี ค.ศ.1959 เฮอริชเบิร์ก ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจไม่มีความสุข ในการทำงาน และได้สรุปเป็นทฤษฎี 2 ปัจจัย ซึ่งกล่าวถึงมนุษย์ทุกคนจะมีความต้องการ 2 ด้าน คือ ความต้องการทางด้านสุขอนามัย (Hygiene needs) หรือปัจจัยภายนอก (Extrinsic factors) และความต้องการด้านการจูงใจ (Motivator needs) หรือปัจจัยภายใน (Intrinsic factors) ดังนี้

ก. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน (Satisfiers) เรียกอีกอย่างว่า ปัจจัยจูงใจ (Motivator factors) หรือปัจจัยภายใน (Intrinsic factors) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้านด้วยกัน คือ การประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน การได้รับการยอมรับ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า และการมีโอภาสเจริญเติบโต

ข. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจ (Dissatisfies) เรียกอีกอย่างว่า ปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene factors) หรือปัจจัยภายนอก (Extrinsic factors) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 องค์ประกอบ คือ นโยบายและการบริหารงานขององค์กร การควบคุมบังคับบัญชา เงื่อนไขการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เงินเดือน สถานภาพ ความมั่นคงในการทำงาน และปัจจัยต่างๆ ในชีวิตส่วนตัว (ตุลา มหาพสุธานนท์, 2547: 249-250)

(3) ทฤษฎี X และทฤษฎี Y (X and Y Theory) แมคเกรเกอร์ (Douglas McGregor) แห่งสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology) ได้ศึกษาธรรมชาติของมนุษย์และได้แบ่งมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภท ซึ่งทั้งสองประเภทมีผลอย่างยิ่งต่อผู้บริหารในการหาแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมในการควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของแมคเกรเกอร์ถูกจัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีจูงใจแบบเนื้อหา (ตุลา มหาพสุธานนท์, 2547: 249-250)

ก. ทฤษฎี X กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ ว่าโดยปกติมนุษย์ไม่ชอบทำงาน ถ้ามีโอกาสจะพยายามหลีกเลี่ยงหลบหลีกการทำงาน เมื่อไม่ชอบทำงานทำให้มนุษย์ค่อนข้างขี้เกียจ ต้องมีการควบคุมบังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดคิบบทลงโทษ เพื่อให้พวกเขาที่มีความพยายามในการทำงาน มนุษย์โดยทั่วไปชอบให้มีผู้ชี้แนะไม่ต้องการความรับผิดชอบ ปราศจาก

ความทะเยอทะยาน ชอบอยู่เฉยมากกว่า รวมทั้งให้ความสำคัญกับความมั่นคงปลอดภัย และบุคคลตามทฤษฎี X ผู้บริหารจะจูงใจพนักงานได้โดยกำหนดมาตรฐานในการควบคุมบัญชีอย่างใกล้ชิด มีการสั่งการโดยตรง การใช้ระเบียบและอำนาจหน้าที่คุกคามโดยการขู่ว่าจะลงโทษ การจูงใจเน้นค่าตอบแทนด้านเงินและผลประโยชน์อื่นๆ เราเรียกวิธีการจูงใจแบบนี้ว่า วิธีการจูงใจแบบไม้แข็ง

ข. ทฤษฎี Y กล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์ในทางตรงกันข้ามกับทฤษฎี X ว่า ปกติทั่วไปมนุษย์จะมีความขยันรักในการทำงาน ใช้พลังสมองและพลังกายในการทำงานอยู่ตลอดเวลา รักอิสระ ไม่ชอบการควบคุม และการลงโทษในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับความนึกคิด ความรอบคอบ และความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาขององค์กรภายใต้สภาพเงื่อนไขของสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ความสามารถทางสติปัญญาของบุคคล

บุคคลตามทฤษฎี Y ผู้บริหารต้องใช้วิธีการจูงใจแตกต่างจากบุคคลตามทฤษฎี X คือ ให้บุคคลมีอิสระในการเลือกวิธีการ การควบคุม และสั่งงานด้วยตนเอง ผู้บังคับบัญชาเป็นเพียงผู้จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติที่จะช่วยให้บุคคลเหล่านั้นสามารถประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตนเอง ควบคุมไปกับการความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กร วิธีการจูงใจแบบนี้เรียกว่า วิธีการจูงใจแบบไม้นวม

แมคเกรเกอร์มีความเชื่อว่าทฤษฎี X เหมาะสมสำหรับคนงานในการกระตุ้นโดยใช้ความต้องการขั้นต่ำ ส่วนทฤษฎี Y จะเป็นไปได้ในทางตรงกันข้ามและมีความเหมาะสมสำหรับพนักงานในการกระตุ้นโดยใช้ความต้องการขั้นสูง และเขามีความเชื่อว่าทฤษฎี X นั้นไม่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ ทฤษฎี Y มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากกว่าทฤษฎี X ดังนั้นเขาจึงเสนอให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับผิดชอบได้ทำงานที่ท้าทายและมีความสัมพันธ์กลุ่มที่ดีจะทำให้แรงจูงใจในการทำงานเพิ่มขึ้น

(4) ทฤษฎีแรงจูงใจ E.R.G (E.R.G Theory) ในปี ค.ศ. 1969 แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) จากมหาวิทยาลัยเยล (Yale University) ได้นำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) มาดำเนินการปรับปรุงด้วยวิธีการวิจัยเชิงประจักษ์ และใช้ชื่อใหม่ว่า ทฤษฎีแรงจูงใจ E.R.G (E.R.G Theory) ซึ่งได้จำแนกความต้องการหลักของบุคคลในองค์การออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

ก. ความต้องการดำรงชีพ (Existence needs - E) คือ ความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นทางด้านกายภาพ เพื่อการดำรงชีพ ซึ่งได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ และความปลอดภัยของมาสโลว์

ข. ความต้องการสัมพันธ์ภาพ (Relatedness needs - R) คือ ความต้องการในการที่จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน บุคคลอื่นที่ตนเองเกี่ยวข้องกับ เป็นความต้องการที่จะรักษาหรือคงไว้ซึ่งสัมพันธ์ภาพในความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่สำคัญเอาไว้ ครอบคลุมเท่าที่สัมพันธ์ภาพนั้นยังเป็นที่พึงพอใจ ได้แก่ ความต้องการทางสังคม และความต้องการการยอมรับนับถือจากบุคคลภายนอก ของมาสโลว์

ค. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth needs – G) คือ ความต้องการในการพัฒนาตนเองขึ้นสู่ตำแหน่งในระดับสูงขององค์กร หรือได้มีโอกาสในการใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ หรือได้พัฒนาความสามารถให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นไป ได้แก่ ความต้องการในการยอมรับนับถือในตนเอง และความต้องการประสบความสำเร็จ ของมาสโลว์ (ตุลา มหาพสุชานนท์, 2547: 249-250)

โดยสรุป ทฤษฎี อี. อาร์. จี. ของแอลเดอร์เฟอร์ เหมือนกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ คือ หากบุคคลมีความพึงพอใจในความต้องการระดับต่ำ ย่อมนำไปสู่ความพึงพอใจในระดับสูงด้วย และผลการวิจัยส่วนใหญ่สนับสนุนแนวคิดในทฤษฎี อี.อาร์.จี. ของแอลเดอร์เฟอร์ จนกล่าวได้ว่า ทฤษฎี อี.อาร์.จี. เป็นตัวแทนของความเที่ยงตรงในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ เหตุผลเพราะความเข้ากันได้ระหว่างแนวคิดในทฤษฎีกับการรับรู้ของบุคคล

ดังนั้น เมื่อทฤษฎี อี. อาร์. จี. มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับการรับรู้ของบุคคลดังที่นักวิชาการได้อธิบายไว้ ผู้ศึกษาจึงนำแนวคิดเกี่ยวกับการใช้แรงจูงใจมาใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาด้วย

นอกจากนี้ แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการทำงาน (สุริยะ เจริญประชานรากร และคนอื่นๆ, 2549: 96) ดังนี้

- 1) เสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่แต่ละบุคคลในองค์กร
- 2) เสริมสร้างขวัญและทำที่ที่ดีในการทำงานแก่ผู้ทำงาน
- 3) เสริมสร้างให้บุคคลในองค์กรมีความจงรักภักดีต่อองค์กร
- 4) เสริมสร้างความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของบุคคลและกลุ่มในองค์กร
- 5) เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ผู้ทำงาน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน
- 6) ช่วยให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาในองค์กรที่ทำงานอยู่บุคคลากรมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย
- 7) ช่วยให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) พัฒนาโดยนักจิตวิทยาชื่อ บี เอฟ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) ในทศวรรษที่ 1930 หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่ากฎของผลกระทบ (law of effect) การเสริมแรงเป็นวิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรวิธีหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อความต้องการและกระบวนการคิดของบุคลากร ทฤษฎีการเสริมแรงพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลได้ที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง ทฤษฎีดังกล่าวเน้นที่การเปลี่ยนแปลง หรือการปรับปรุงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรโดยอาศัยการใช้รางวัลและการลงโทษอย่างเหมาะสม ดังนั้นทฤษฎีเสริมแรงจึงเป็นทฤษฎีที่พิจารณาว่าเหตุใดคนจึงมีพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยสกินเนอร์เชื่อว่าพฤติกรรมของคนสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยการใช้การเสริมแรง (อำนาจ ชีระวนิช, 2547: 421)

การเสริมแรงจูงใจ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากผลของการกระทำ ประกอบด้วย

1) การเสริมแรงจูงใจทางบวก (positive reinforcement) การเสริมแรงจูงใจเพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่ต้องการ โดยการให้รางวัลหรือผลตอบแทนในทางบวกแก่บุคคลนั้น ตามผลของพฤติกรรมนั้น เช่น ผู้จัดการพยักหน้าเห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของพนักงานในที่ประชุม

2) การเสริมแรงจูงใจทางลบ (negative reinforcement) บางครั้งเรียกว่า การหลีกเลี่ยง (avoidance) การเสริมแรงจูงใจเพิ่มพฤติกรรมที่ต้องการและลดพฤติกรรมนั้น เช่น ผู้จัดการเคยพูดกลางพนักงานคนหนึ่งที่มาทำงานสายทุกวัน เมื่อพนักงานคนนั้นมาทำงานเช้าในวันหนึ่งผู้จัดการก็เลิกพูดกลาง

3) การทำให้หมดไป (extinction) การเสริมแรงจูงใจเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำบ่อยๆ ลง หรือทำให้พฤติกรรมนั้นหมดไป โดยการไม่ให้รางวัล หรือผลตอบแทนในทางบวกที่เคยให้ตามผลของพฤติกรรมนั้น เช่น ผู้จัดการสังเกตว่าพนักงานคนหนึ่งมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง แต่ได้รับการยอมรับทางสังคมจากกลุ่มทำงาน ผู้จัดการจึงปรึกษาหารือกับกลุ่มทำงานของพนักงานคนนั้น เพื่อให้หยุดการยอมรับทางสังคมจากกลุ่มทำงาน

4) การลงโทษ (punishment) การเสริมแรงจูงใจเพื่อลดพฤติกรรมที่ทำบ่อยๆ ลง หรือทำให้พฤติกรรมนั้นหมดไป โดยการให้รับผลตอบแทนในทางลบ หรือลงโทษตามผลของพฤติกรรมนั้น เช่น ผู้จัดการตัดค่าจ้างพนักงานคนที่ทำงานไม่ทัน (เสนาะ ดิยาว, 2546: 222)

ทั้งนี้ การให้รางวัลและการลงโทษ การเห็นด้วยและการไม่เห็นด้วย ปัจจัยดังกล่าวนี้วัดการรับรู้ทางการให้ความสำคัญกับการให้รางวัล และการลงโทษภายในสถานการณ์ของการทำงาน Litwin และ Stringer อธิบายบรรยากาศนี้ว่า ภายในสภาพแวดล้อมที่ให้ความสำคัญ การจัดการรางวัลแทนที่จะเป็นการลงโทษจะกระตุ้นความสนใจของพนักงานทางความสำเร็จและ

ความผูกพันได้ และลดความล้มเหลวของงพวกเขาได้ การให้รางวัลในกรณีดังกล่าวนี้เท่ากับแสดงให้เห็นว่ายอมรับพฤติกรรมหรือการกระทำที่เกิดขึ้น ในขณะที่การลงโทษเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึงการไม่ยอมรับพฤติกรรมหรือการกระทำที่เกิดขึ้น (สมยศ นาวิการ, 2547: 196)

2) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และคนอื่นๆ (2549: 340) กล่าวว่า ความรู้เป็นการผสมผสานของประสบการณ์ สารสนเทศ ความเข้าใจ ทักษะและความเชี่ยวชาญ รวมถึงสิ่งที่ได้รับการสั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียนค้นคว้าและถ่ายทอด ที่นำไปสู่การกำหนดกรอบความคิดสำหรับการประเมิน ความเข้าใจ และการนำสารสนเทศและประสบการณ์ใหม่มาผสมผสานรวมกัน

เบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom อ้างถึงใน อักษร สวัสดิ์, 2549: 26-28) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่างๆ รวมถึงแบบกระบวนการของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ.1965 บลูม และคนอื่นๆ ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ หรือพุทธิพิสัยของคนว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่างๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยได้แจกแจงในแต่ละระดับไว้ ดังนี้

(1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำ และการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กันไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยากซับซ้อนละความสัมพันธ์ระหว่างกัน

(2) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

(3) การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใดๆ ที่มีอยู่เดิมไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ในวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมายการสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

(4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจและการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กันรวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

(5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อยหรือส่วนใหญ่ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระเรื่องต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

(6) การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระ เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผลจัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกัน เพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

3) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำหรือคณะกรรมการ

ภาวะผู้นำ เป็นศิลปะที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารงานที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ผู้นำจะเป็นผู้กำหนดปัญหา ตัดสินใจ วางแผน และรับผิดชอบต่อความอยู่รอดหรือการพัฒนาขององค์กร และความสามารถของบุคคลในการใช้อำนาจและจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามจนบรรลุเป้าหมายขององค์กร

(1) ความหมายของภาวะผู้นำ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ ดังนี้

เดวิด และคนอื่นๆ (David Richard and Necholas, 1980: 321) อ้างถึงใน จุมพล หนิมพานิช, 2547: 2) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่ผู้ตามมีความรู้สึกว่ามีความชอบสำหรับผู้ที่ใช้อิทธิพล

โรเบิร์ต (Robert 1980: 300 อ้างถึงใน จุมพล หนิมพานิช, 2547: 2) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถที่จะชักจูงหว่านล้อมให้ผู้อื่นแสวงหาเป้าหมายและเทคนิคที่จะทำให้บุคคลเหล่านั้นไปถึงเป้าหมาย

เสนห์ จู๊โตะ (2547: 114) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่บุคคลในกลุ่มสมาชิกคนใดคนหนึ่งพยายามให้พฤติกรรมมีอิทธิพลเหนือสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกัน ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่บุคคลสามารถทำให้ผู้อื่นยอมรับทั้งในแง่ของความรู้ความสามารถ ในทางวิชาการ สุขภาพดี จิตใจดี และเป็นบุคคลที่สามารถอดใจ ดึงดูดใจ และชักจูงใจให้ผู้อื่นยินดีที่จะปฏิบัติตามอย่างเต็มความสามารถ โดยเขามีได้ถูกบังคับให้กระทำแต่อย่างใด

ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ (2548: 262) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถที่จะมีอิทธิพลและแรงจูงใจบุคคลอื่น ให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ กระบวนการภาวะผู้นำเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายกลุ่ม การจูงใจสมาชิก องค์การให้ทำงานบรรลุเป้าหมายเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อกลไกกลุ่ม และวัฒนธรรมกลุ่ม ภาวะผู้นำ ต้องอาศัยการจูงใจ บุคคลจะไม่ได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้นำ เว้นแต่เขาจะจูงบุคคลอื่น ได้ผู้นำที่มี เหตุผลในระดับใดระดับหนึ่ง เป็นผู้นำที่มีอำนาจ มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นและสามารถชักจูงบุคคลให้ ทำงานได้

(2) องค์ประกอบของภาวะผู้นำ

ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ (2548: 261-262) ได้จำแนกองค์ประกอบของการเป็นผู้นำมี 4 ประการ ดังนี้

ก. ความสามารถในการใช้อำนาจให้เกิดประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับ ลักษณะของอำนาจและความแตกต่างระหว่างอำนาจ และอำนาจหน้าที่

ข. ความสามารถในการใช้แรงจูงใจบุคคลทุกระดับและทุกสถานการณ์ เป็นความสามารถในการเข้าใจบุคคล สามารถใช้ทฤษฎีการจูงใจ ชนิดของอิทธิพลการจูงใจ ลักษณะของระบบการจูงใจ สามารถใช้ความรู้กับบุคคลและสถานการณ์ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจ ทฤษฎีการจูงใจ และเข้าใจส่วนประกอบในการจูงใจ และสามารถประยุกต์ใช้ได้

ค. ความสามารถในการชักนำ ความสามารถที่จะให้ผู้ตามใช้ความสามารถในการทำงานของกลุ่ม ในขณะที่การใช้ผู้จูงใจจะเป็นจุดกลางของผู้ได้บังคับบัญชา

ง. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่างๆ สิ่งสำคัญของการจูงใจขึ้นกับความคาดหวังรางวัลที่ได้รับ และความพยายามที่จะได้รับกับปัจจัยอื่นๆ เช่น สิ่งแวดล้อม ตลอดจนบรรยากาศองค์การ การระลึกถึงปัจจัยเหล่านี้ จะต้องนำไปใช้สำหรับพฤติกรรมผู้นำและ พัฒนาทฤษฎีต่างๆ การศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะนำไปสู่ทัศนคติกลุ่ม บุคคล งานเบื้องต้นของผู้บริหาร คือ การออกแบบ และการรักษาสิ่งแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อ ต่อการทำงานของพนักงาน

(3) ความสำคัญและลักษณะของความเป็นผู้นำ (Leadership)

สงวน สิทธิเลิศอรุณ (2545: 298) ได้ให้ความหมายของความเป็นผู้นำว่า คือ กระบวนการใช้อำนาจและหรือบารมีในการจูงใจสมาชิกในกลุ่ม หรือทีมงานให้ปฏิบัติตาม คำสั่งของผู้นำได้นั้น นั่นคือความสำคัญของความเป็นผู้นำ คือ หัวใจของความเป็นผู้นำ อันจะแสดง ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของผู้นำ

นอกจากนี้ เสนาะ ดิยาวัว (2546: 204-205) กล่าวว่า ผู้นำที่เปลี่ยนแปลงคนอื่นโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม (transactional leader) ด้วยการจูงใจให้ทำงานหนักจนสำเร็จตามเป้าหมาย ใช้วิธีการช่วยคนเหล่านั้นรู้จักรับผิดชอบงาน ระบุให้เห็นเป้าหมายอย่างชัดเจน โดยผู้นำใช้วิธีการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนบรรลุตามความต้องการของตัวเอง และขององค์กรเป็นวิธีก่อให้เกิดความพอใจร่วมกัน หรือกล่าวอีกอย่างว่า ผู้นำมองการบริหารเหมือนกับลำดับของการเกิดขึ้นของกระบวนการดำเนินการธุรกิจโดยใช้ระบบค่าตอบแทน อำนาจในการบริหารให้คนทำงานและจ่ายค่าตอบแทนเป็นการแลกเปลี่ยน

ผู้นำที่สามารถเปลี่ยนแปลงค่านิยม ความเชื่อ และความต้องการของผู้ตามให้ไปในทางที่ดีขึ้น (transformational leader) เป็นการเปลี่ยนผลประโยชน์ของแต่ละคนให้เป็นผลประโยชน์ที่ดีขึ้นขององค์กร เป็นวิธีการช่วยพัฒนาให้มองในแนวใหม่ แก้ปัญหาในแนวใหม่ ทำให้คนกล้าทำการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ใฝ่ใจ และกระตุ้นให้ใช้ความพยายามที่มากขึ้นจนบรรลุผลสำเร็จมากกว่าเป้าหมายที่วางไว้ ผู้นำจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกมีความมุ่งมั่นเปลี่ยนแปลงความรู้สึกที่มุ่งผลประโยชน์ตัวเองไปเน้นประโยชน์ขององค์กรและของกลุ่ม อาจกล่าวได้ว่าผู้ปฏิบัติงานเปลี่ยนแปลงตัวเองในทางที่ดีขึ้นเพราะเห็นผู้นำเป็นแบบอย่างของความคิด เช่น การเห็นแก่ส่วนร่วม การเสียสละ ความเรียบง่าย ไม่ละโมภ จิตลาด มีความคิดริเริ่ม ซึ่งหากเปรียบเทียบกับ transactional leader เป็นผู้นำที่ทำให้ผู้ตามประสบความสำเร็จของตัวเอง โดยที่งานขององค์กรได้รับประโยชน์ตามเป้าหมายด้วยเมื่อมองในแง่ของผลงาน transformational leader ทำให้งานขององค์กรบรรลุผลมากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำจะใช้อำนาจอ้างอิง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้ผลมากกว่าที่วางแผนไว้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโต

ลักษณะของผู้นำที่เปลี่ยนแปลงคนอื่นโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม (transactional leader) มีดังนี้

ก. ให้ผลตอบแทนตามสถานการณ์ให้ค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกับงานที่ทำให้ผลตอบแทนสูงกับคนที่มีความดีและให้ยกย่อง และยอมรับผู้ที่ทำสำเร็จ

ข. ใช้การบริหารตามข้อยกเว้น (Management by Exception) ทั้งในทางบวกและทางลบ ทางบวก คือ เชื่อว่าผลการปฏิบัติงานจริงแตกต่างไปจากมาตรฐานเท่าไรจะแก้ไขให้ตามมาตรฐาน ทางลบ คือ เข้าไปแทรกแซงเฉพาะคนที่ทำงานได้ผลงานต่ำกว่ามาตรฐาน

ค. ให้เสรีภาพ คือ เน้นการมอบหมายความรับผิดชอบ และการตัดสินใจแก่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการเอง

ลักษณะของผู้นำที่สามารถเปลี่ยนแปลงค่านิยม ความเชื่อ และความ ต้องการของผู้ตามให้เข้าไปในทางที่ดีขึ้น (transformational leader) มีดังนี้

ก. มีบารมี หมายถึง มีความอยู่ในตัวผู้นำ เช่น การมีวิสัยทัศน์ ความ ล้ำนึกในส่วนตัวร่วม น่าเชื่อถือไว้วางใจได้ มีความเสมอต้นเสมอปลาย มีความคิดชัดเจน

ข. มีแรงบันดาลใจ ไม่ว่าจะเป็นการพูด กิริยา การใช้สัญลักษณ์ การ กระทำใดๆ ให้เข้าใจได้ง่ายจนสร้างให้เกิดความกระตือรือร้น ความทะเยอทะยาน ความมุ่งมั่นในตัว ผู้ปฏิบัติงานที่จะทุ่มเทให้กับงานและองค์การ

ค. การกระตุ้นให้คิดวิธีการที่ใช้ในการทำงาน การจูงใจ การแก้ปัญหา และอื่นใด แสดงให้เห็นถึงการมีความคิดอย่างชาญฉลาด การมีเหตุผล และการมองปัญหาหลายชั้น อย่างแยกย่อย

ง. ให้ความเอาใจใส่ เห็นความสำคัญของคนทุกคน สนใจ ให้เกียรติ คุดูแล ปฏิบัติต่อคนอย่างเห็นความสำคัญ มีเทคนิคการสอนงาน และฟังความเห็นอย่างสนใจที่ทำให้ ผู้พวกรู้สึกว่าตัวเองสำคัญ

(4) รูปแบบการนำ (Leadership styles)

บรรองค์ โทจินดา (2543: 366 - 368) ได้สรุปรูปแบบการนำ (Leadership styles) ไว้ดังนี้

ก. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leader) พฤติกรรมผู้นำแบบนี้ ยึดถือเรื่องการมีส่วนร่วมในการคิด การทำ การตัดสินใจ มีการปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นจาก สมาชิก เปิดกว้างและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย การแก้ปัญหาต่างๆ จึงให้ทุกฝ่าย เข้าร่วมพิจารณา เป็นการมุ่งความสัมพันธ์ ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย มีสมมติฐานว่าอำนาจ ของผู้นำได้มาจากผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถสั่งการด้วยตัวของเขาเองได้ และมีความคิดริเริ่มในการทำงาน ซึ่งตรงกับทฤษฎี Y ของ McGregor นโยบายขององค์การถูกพิจารณา และตัดสินใจโดยกลุ่มผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและผู้นำ ผู้นำรูปแบบนี้เชื่อว่าการตัดสินใจจะรอบคอบได้ เนื่องจากเป็นการระดมความคิดเห็นที่หลากหลาย สมาชิกในองค์การเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของงาน เจ้าของความคิด แบ่งการตัดสินใจให้สมาชิกในกลุ่ม มีส่วนในการตัดสินใจ และมอบความรับผิดชอบบางส่วนให้แก่กลุ่ม

ข. ผู้นำอำนาจนิยมเผด็จการ (Authoritarian) ผู้บริหารมักจะตัดสินใจ กำหนดนโยบายและวางแผนการปฏิบัติงานด้วยตนเองแล้วจึงกำหนดมอบหมายให้สมาชิกทำตาม แนวทางและแผนงานที่ตนกำหนดไว้ ไม่สนใจรับฟัง ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือ ข้อเสนอแนะ ลักษณะผู้นำเช่นนี้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ต้องการความเด็ดขาด รวดเร็ว ต้อง

ตัดสินใจทางใดทางหนึ่ง ประกอบกับสมาชิกที่มีลักษณะยอมจำนนต่ออำนาจ ความเป็นผู้นำแบบเผด็จการนี้ มีสมมติฐานว่าอำนาจของผู้นำได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ที่พวกเขาดำรงอยู่ และผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความเกียจคร้าน และไร้ความสนใจไม่ได้ ซึ่งตรงกับลักษณะของทฤษฎี X ของ McGregor ผู้นำแบบเผด็จการนี้จะทำการตัดสินใจโดยลำพัง ผู้นำแบบนี้จึงเต็มไปด้วยอำนาจ และความรับผิดชอบมาก เมื่ออำนาจของผู้นำแบบเผด็จการกลายเป็นการกดขี่ข่มเหง ผู้ใต้บังคับบัญชาจะรู้สึกท้อแท้ไม่ปลอดภัยและหวาดกลัว

ค. ผู้นำแบบไฟเสรี (Laissez – faire leader) ผู้นำลักษณะนี้จะปล่อยให้ผู้ตามดำเนินการเคลื่อนไหวด้วยความอิสระ โดยที่ผู้นำไม่เกี่ยวข้องหรือชี้แนะแต่อย่างใด ลักษณะผู้นำชนิดนี้เหมาะสมอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่เกิดความขัดแย้ง ผู้นำจึงปล่อยให้เกิดขึ้นตามสถานการณ์ ผู้นำในสังคมไทยมักจะมีลักษณะเช่นนี้ คือ ตามกระแสสังคม แต่ถ้าผู้นำวิเคราะห์สถานการณ์ผิดพลาด หรือใช้การหลีกเลี่ยงมากเกินไป ผู้นำจะเป็นสร้างปัญหาในลักษณะดินพอกหางหมู ซึ่งก็คือการเอาตัวรอดแต่องค์การไม่รอด

ง. ผู้นำแบบกฎระเบียบ (Rule and regulation) ผู้นำลักษณะนี้มักถือกฎระเบียบข้อบังคับเป็นหลัก เป็นลักษณะผู้นำแบบไทยเช่นกัน เพราะการใช้กฎระเบียบเป็นมาตรฐานทำให้มีความแน่นอนสูง แต่กฎระเบียบที่แน่นอนตายตัวนี้การปฏิบัติจะไม่มีที่ยืดหยุ่น ทำให้ไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ แต่สวัสดิภาพและสถานภาพของตนเองยังอยู่ เพื่อนร่วมงานจะยึดติดข้อบังคับ ขาดความคิดสร้างสรรค์ งานจะเดินช้าแต่ไม่ผิด

จ. ผู้นำที่มีรูปแบบผสมและแนวทางการใช้ (Mixed types and Utilization) ในการเลือกใช้ภาวะผู้นำแต่ละแบบขึ้นอยู่กับสถานการณ์นำขณะนั้น และลักษณะของกลุ่มผู้ตามในองค์การ ซึ่งผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถนำไปวิเคราะห์และปรับใช้ได้

4) ปัจจัยด้านการสื่อสาร

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2531 อ้างถึงใน ไพจิตร ไตรวงศ์ช้อย, 2538: 22) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

- (1) มีความเกี่ยวข้องทั้งทางด้านจิตใจ-อารมณ์ และด้านการทำงาน
- (2) มีการประสานงาน เพื่อบรรลุจุดประสงค์ของกลุ่ม และมีการติดต่อสื่อสารทั่วไประหว่างบุคคลในกลุ่มนั้น
- (3) มีความรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มทั้งในด้านความสำเร็จและความล้มเหลว เป็นความรู้สึกที่ผูกพันกับการทำงานและการเชื่อถือไว้วางใจ

ชูเกียรติ ภัยลี (2536 อ้างถึงใน นพวรรณ เสวตานนท์, 2546: 18) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมมี 3 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยส่วนบุคคล (2) ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ และ (3) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร

วันชัย วัฒนศัพท์ (2543: 167) กล่าวถึง ประชาชนโดยทั่วไปจะเข้ามามีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

(1) การให้ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชนทั่วไป ผลที่จะติดตามมาของการกระทำที่ได้นำเสนอ เพื่อที่ประชาชนจะได้เลือกว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่อย่างไร

(2) การให้ข้อมูลกับสาธารณชนโดยทั่วไป เกี่ยวกับผลที่จะตามมาของการที่จะไม่ทำตามกิจกรรมที่นำเสนอ

(3) การแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนของการมีส่วนร่วมที่ประชาชน เพื่อจะรู้ว่าเขาจะมีส่วนร่วมอย่างไรถ้าเขาต้องการที่จะมีส่วนร่วม

(4) การจัดหาช่องทางที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทุกส่วนของสาธารณชนแก่ผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินใจ

(5) การสร้างความมั่นใจว่าความคิดเห็นจากทุกส่วนในชุมชนจะได้รับการเก็บรวบรวม

ถวิลวดี บุรีกุล (2547: 271) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิผล จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัย ดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลจากประชาชนส่งผ่านไปยังผู้เสนอโครงการต่างๆ เพื่อให้ความรู้ผู้เสนอโครงการนั้นๆ ให้ทราบถึงธรรมชาติและแนวคิดของสังคม

(2) ข้อมูลทางเทคนิค เกี่ยวกับเรื่องที่เป็นประเด็นสนใจจากผู้เสนอโครงการส่งผ่านไปยังประชาชน

(3) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร มีความเข้าใจกันระหว่างประชาชนกับผู้เสนอโครงการ หรือระหว่างประชาชนด้วยกันเองในอันที่จะรับฟังข้อมูลของกันและกัน

ชินรัตน์ สมสืบ (2550: 288) กล่าวถึง ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทย ด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (P.S.O. 1106) ในเรื่องเกณฑ์มาตรฐานของระบบการมีส่วนร่วมในภาครัฐที่มี 6 เกณฑ์ เกณฑ์มาตรฐานที่ 3 ลักษณะการมีส่วนร่วมเป็นเกณฑ์ที่หนึ่งที่กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีส่วนร่วม กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น จัดทำให้มีการทำเอกสารจดหมายข่าว เป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็น และเสนอข้อมูลต่างๆ แก่สาธารณะ เกณฑ์มาตรฐานที่ 6 ความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องคือ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์แก่

ประชาชน ชุมชนต่างๆ ถึงผลประโยชน์ของการเข้าร่วม รวมถึงผลได้ผลเสีย และค่าใช้จ่ายของผู้เข้าร่วมตั้งแต่ก่อนเริ่มดำเนินการ

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เฟรดเดอริก ดับบลิว. เทย์เลอร์ (FERDERRICK W.TAYLOR, 1910 อ้างถึงใน ชงชัย สันติวงษ์, 2523: 11) แนวความคิดวิทยาศาสตร์การจัดการ ถือเป็นแนวความคิดแรกๆ ที่บุกเบิกความรู้ทางการบริหารจัดการ ซึ่งศึกษาหาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น TAYLOR ศึกษาการทำงานของบุคคลในองค์กรโดยสังเกตวิธีการทำงาน การสังเกตดังกล่าวเป็นวิธีการศึกษาที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์ และพบว่าปกติคนในองค์กรจะทำงานตามความเคยชิน หรือการลองผิดลองถูกกันเอง และทำงานตามความถนัด ซึ่งวิธีการดังกล่าวไม่ใช่วิธีที่มีประสิทธิภาพ TAYLOR ได้ทำการสังเกตการณ์ทำงานและออกแบบวิธีการทำงานที่ดีที่สุด (ONE BEST WAY) ขึ้นเพื่อทดแทนวิธีการทำงานแบบเดิม หลักการของวิทยาศาสตร์การจัดการประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการคือ

- 1) การใช้หลักวิทยาศาสตร์การจัดการในการแสวงหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด ทดแทนการทำงานตามความเคยชินแบบเดิม ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่นี้ได้แก่ผู้บริหารองค์กร
- 2) การคัดเลือกคนเข้ามาทำงานเป็นการคัดเลือกโดยใช้หลักเหตุผล โดยมุ่งคัดเลือกคนที่มีความเหมาะสมกับวิธีการทำงานที่สร้างขึ้น
- 3) การฝึกอบรมบุคคลให้สามารถทำงานด้วยวิธีการตามหลักวิทยาศาสตร์ ไม่ปล่อยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานเองตามความเคยชิน
- 4) การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน โดยการแบ่งหน้าที่ให้ผู้บริหารมีหน้าที่ในการคิดและวางแผน ส่วนผู้ปฏิบัติงานมีหน้าที่ในการนำไปปฏิบัติ

เฮนรี ฟาโยล (HENRI FAYOL, 1920-1929 อ้างถึงใน ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2538: 24-26) ทฤษฎีการจัดการปฏิบัติการ หมายถึงการจัดกิจกรรมที่ซับซ้อน ซึ่งสัมพันธ์กับการวางแผนการผลิต การจัดสรรทรัพยากร การสั่งการปฏิบัติงาน การจัดการทรัพยากรบุคคล และการตรวจสอบระบบการปฏิบัติงาน ตลอดจนใช้เทคนิคเชิงปริมาณในการแก้ปัญหาการผลิต

กิจกรรมในอุตสาหกรรม พบว่าพฤติกรรมภารกิจในด้านอุตสาหกรรมสามารถแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กิจกรรมเทคนิคในการผลิต ประกอบด้วย
 - (1) การผลิต
 - (2) การประกอบอุตสาหกรรม
- 2) กิจกรรมการค้า
- 3) กิจกรรมการเงิน
- 4) กิจกรรมความมั่นคง
- 5) กิจกรรมการบัญชี
- 6) กิจกรรมการจัดการ

การจัดการการบริหาร เป็นทักษะการจัดการที่มุ่งในลักษณะหน้าที่ขององค์กร และการจัดการโยการวางแผน การจัดการองค์กร การชักนำ และการควบคุม

แนวความคิดหลักการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งได้อธิบายวิธีการทำงานขององค์กร ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกองค์กร สิ่งที่ FAYOL เสนอจะประกอบด้วยองค์ประกอบทางการบริหารจัดการ 5 ประการ กิจกรรมในการบริหารอุตสาหกรรม และหลักการบริหารองค์กร ดังนี้

- 1) องค์ประกอบทางการบริหาร 5 ประการ ได้แก่
 - (1) การวางแผน (PLANNING) คือการกำหนดสิ่งที่องค์กรต้องการจะบรรลุในอนาคต ซึ่งการวางแผนที่ดีจะต้องมีความเป็นเอกภาพ กระชับ ชัดเจน มีความยืดหยุ่น และมีความต่อเนื่อง
 - (2) การจัดองค์กร (ORGANIZING) คือการแบ่งงานกันทำในหน่วยงาน และการกำหนดหน่วยงานย่อยในองค์กร เพื่อให้้องค์กรบรรลุผล
 - (3) การสั่งการ (COMMAND) คือความสามารถในการสั่งการและมอบหมายงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และความสามารถในการจัดการกับบุคคลในองค์กร
 - (4) การประสานงาน (CO-ORDINATION) เป็นการเชื่อมโยงและสร้างความกลมกลืนในการดำเนินการขององค์กรให้เกิดผลตามที่ต้องการ
 - (5) การควบคุม (CONTROL) คือการตรวจสอบการทำงานขององค์กร ทั้งนี้เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน และมุ่งแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน

2) หลักการบริหารจัดการองค์การ ประกอบด้วยหลัก 14 ประการ คือ

- (1) การแบ่งงานกันทำ
- (2) อำนาจ
- (3) ความมีวินัย
- (4) เอกภาพในการบังคับบัญชา
- (5) เอกภาพของทิศทาง
- (6) การยึดประโยชน์ขององค์การมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล
- (7) การให้การตอบแทน
- (8) การรวมอำนาจ
- (9) หลักสายการบังคับบัญชา
- (10) ความมีระเบียบ
- (11) ความเสมอภาค
- (12) ความมั่นคงในอาชีพ
- (13) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- (14) ความสามัคคี

ลูเธอร์ กุลลิค และลินเดอลล์ เออวิก (LUTHER GULICK AD LYNDALL URWICK, 1951 อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์, 2523: 11) ชาวอเมริกันและอังกฤษตามลำดับ ได้เสนอหลักการของกระบวนการบริหาร คือ “พอสส์คอรบ” (POSDCORB) ซึ่งประกอบด้วย PLANNING, STAFFING, DIRECTING, COORDINATING, REPORTING และ BUDGETING กุลลิค ได้เสนอบทความที่มีชื่อเสียง คือ “PAPER ON THE SCIENCE OF ADMINISTRATION” และได้เสนอทฤษฎีเพื่ออธิบายพฤติกรรมของบุคคลในองค์การไว้ด้วย

เฮอเบิร์ท เอ. ไซมอน (HERBERT A. SIMON, 1951 อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์, 2523: 11) เป็นผู้ผสมผสานความคิดของฟายอลและบาร์นาร์ด เขาได้พัฒนาการบริหารมาตามลำดับ คือ ได้เขียนหนังสือชื่อ “ADMINISTRATIVE BEHAVIOR” และได้สร้างศาสตร์สาขาใหม่ชื่อว่า “วิทยาการจัดการ” โดยนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ สถิติ วิศวกรรม อุตสาหกรรม การบัญชี คอมพิวเตอร์ และการจัดการมาผสมผสานและประยุกต์ใช้เพื่อการเพิ่มผลผลิต โดยได้กำหนดว่าบทบาทสำคัญของผู้บริหารคือการตัดสินใจ และได้ให้หลักการว่าถ้าสามารถบำบัดความต้องการของสมาชิกในองค์การได้ผลผลิตจะเพิ่มเป็นเงาตามตัว

2.2 ความหมายการบริหารและการจัดการ

สมพงษ์ เกษมสิน (2514: 13-14) มีความเห็นว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์ และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร (administrative resource) เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (process of administration) เช่น POSDCoRB Model ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิจิตร ศรีสอาน (2518: 24) กล่าวถึงการบริหารว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

เซอร์เบิร์ต เอ. ไชมอน (Herbert A. Simon) (อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2523: 27) กล่าวถึงการบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

เฟรดเดอริก ดับบลิว เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) (อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2523: 27) ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า งานบริหารทุกอย่างจำเป็นต้องกระทำโดยมีหลักเกณฑ์ ซึ่งกำหนดจากการวิเคราะห์ที่ศึกษาโดยรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อให้มีวิธีที่ดีที่สุดในอนาคตที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ปีเตอร์ เอฟ. ดรักเกอร์ (Peter F. Drucker) (อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2523: 6) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่างๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่นๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุคิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

แฮร์โรลด์ คูนต์ซ์ (HAROLD KOONTZ อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2523: 6) ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ เป็นอุปกรณ์การจัดการนั้น

สมพงษ์ เกษมสิน (2523: 5-6) กล่าวไว้ว่า คำว่า การบริหารนิยมใช้กับการบริหารราชการ หรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งมีศัพท์บัญญัติว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (public administration) และคำว่า การจัดการ (management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน หรือการดำเนินตามนโยบายที่กำหนดไว้ และยังให้ความหมายการบริหารไว้ว่า การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ ดังนี้

- 1) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- 2) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ
- 3) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- 4) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- 5) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
- 6) การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือ

(collective mind) จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (group cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (group effort) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

- 7) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
- 8) การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์
- 9) การบริหารไม่มีตัวตน (intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

ลีลา ลินานูเคราะห์ (2530: 24) ได้สรุปว่า การจัดการ คือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดในการบริหารอัน ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) และวิธีการจัดการ (Management) หรือ 4M's

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2532: 17) ให้ความหมายการบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ธงชัย สันติวงศ์ (2533: 4) ให้ความหมายว่า งานบริหาร คือ การจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารที่จะต้องเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายใน (ทั้งที่เป็นตัวตน วัสดุเงินทุน ฯลฯ) ของกลุ่ม หรือ หน่วยงานเพื่อให้กลุ่มดังกล่าวสามารถทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดิน ปรัชญพฤทธิ (2535: 8) มองการบริหารในลักษณะที่เป็นกระบวนการ โดยหมายถึง กระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจหมายถึง เกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

เสนาะ ดิยาว (2535: 4) การบริหารเป็นเรื่องของการหาคนที่มีความรู้ความสามารถ ตรงกับที่องค์กรต้องการเข้ามาทำงานใช้คนให้ถูกวิธี เพื่อเขาจะได้เอาความดีที่มีในตัวเขาออกมา อุทิศให้กับงาน และบำรุงรักษาให้คนดีมีความสามารถอยู่ทำงานกับองค์กรให้นานที่สุด โดยยึดถือเอาประสิทธิภาพของงานเป็นพื้นฐาน

บุญทัน ดอกไธสง (2537: 1) ให้ความหมายว่าการบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542: 19) กล่าวว่า การจัดการเป็นกระบวนการออกแบบ และรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งบุคคลจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือ การจัดการ หมายถึง กระบวนการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยใช้ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชักนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) มนุษย์สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเงิน ทรัพยากรข้อมูลองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. แนวคิด หลักการ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2557: 1 - 21) ได้สรุปแนวคิด หลักการเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไว้ ดังนี้

3.1 ความเป็นมา

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อธิการบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้เริ่มดำเนินการครั้งแรก 2 แห่ง ณ ตำบลขามเฒ่า อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ในวันที่ 6 มีนาคม 2517 และถึงวันที่ 6 มีนาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์การเกษตร เครดิตยูเนียนและสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้คนมีคุณธรรม มีการช่วยเหลือ เกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน ตามวิถีทางประชาธิปไตย มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่ เคารพในกฎกติกาที่มาจากข้อตกลงร่วมกัน เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการเงินทุนของตนเองเพื่อจัดสรรผลประโยชน์และจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกทำให้ชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพิงแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการฝึกคนให้มีความอดทน ให้มีสัจจะ ให้มีระเบียบวินัยในการใช้เงิน รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุมีผล มีความเหมาะสม พอประมาณกับตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัว และชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ

3.2 ความหมาย

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสม รวมกันทีละเล็กทีละน้อยเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัว

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงเป็นกลไกสำคัญ ในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนครอบคลุมในหลายๆ มิติทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านประชาธิปไตย ตลอดจนด้านวัฒนธรรมวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

3.3 แนวคิด

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เกิดจากแนวคิดที่เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร ประกอบด้วย 4 แนวคิด ดังนี้

แนวคิดที่ 1 การรวมคนในหมู่บ้านให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกันให้ช่วยเหลือกัน อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “เงินเงินแต่ไม่เงินน้ำใจ”

แนวคิดที่ 2 การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุน โดยการรวมกลุ่มออมเงิน แล้วให้สมาชิกกู้ยืมเป็นทุนในการประกอบอาชีพ

แนวคิดที่ 3 การนำเงินทุนไปใช้ดำเนินการ ด้วยความขยัน ประหยัด ถูกต้อง เพื่อให้ได้ทุนคืน และมีกำไรเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

แนวคิดที่ 4 การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้สมาชิกมีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด เป็นการรวมตัวกันซื้อรวมตัวกันขาย สามารถลดต้นทุนในการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค และปัจจัยการผลิตได้

3.4 หลักการ

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการรวมตัวกันของประชาชนบริหารจัดการโดยประชาชน และเพื่อประโยชน์ของสมาชิกและชุมชน จึงมีหลักการดำเนินงานดังนี้

- 1) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม
- 2) การพึ่งตนเอง ฝึกนิสัยการประหยัดและอดออม โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ 3 ประการ ของชุมชน คือ ความซื่อสัตย์ ความทนอด และความอดทน มารวมกันในรูปกลุ่มทำให้มีการรวมเงินทุนชุมชนเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอกหมู่บ้าน

3) หลักคุณธรรม ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเพื่อให้คนมีคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจกัน และความไว้วางใจกัน

4) หลักการควบคุมกันเอง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกคนจะต้องให้ความสนใจ ดูแลความเคลื่อนไหว และตรวจสอบซึ่งกันและกันในการบริหารจัดการกลุ่ม

3.5 วัตถุประสงค์

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองและเพื่อนสมาชิกให้มีคุณธรรม 5 ประการ

2) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออมจัดตั้งเป็นกองทุน ทำให้ชุมชนมีแหล่งเงินทุน ในการกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ และใช้ตามความจำเป็นของครอบครัว และเรียนรู้กิจกรรมเชิงธุรกิจสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

3) เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ปลูกฝังวิถีประชาธิปไตย ก่อให้เกิดความสามัคคี การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน ความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของสมาชิก

3.6 เงินทุนของกลุ่ม

เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจมาได้จากเงินต่าง ๆ ดังนี้

1) เงินค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิก ค่าธรรมเนียม และเงินค่าปรับกรณีผิดสัญญา

2) เงินสัจจะสะสม เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิก จำนวนเท่าๆ กันทุกเดือน เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะจ่ายเงินคืนเมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกภาพเท่านั้น โดยกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนให้สมาชิกในรูปของเงินปันผล และเงินสัจจะสะสมพิเศษ เป็นเงินรับฝากจากสมาชิก ที่มีเงินเหลือและประสงค์จะฝากเงินไว้กับกลุ่ม ซึ่งสามารถถอนเงินออกไปใช้ได้ตามความจำเป็น และกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลตามระเบียบของกลุ่ม

3) เงินอุดหนุน กลุ่มอาจได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนราชการ องค์กรปกครองท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆ

4) เงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุน เช่น ธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่นๆ

5) รายได้อื่นๆ เช่น เงินทุนสำรอง ดอกเบี้ย เงินบริจาค

3.7 สมาชิกกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมี 3 ประเภท คือ

- 1) สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบลทุกเพศ ทุกวัยที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- 2) สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้านหรือตำบลที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- 3) สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ คหบดี ภิภษุ สามเณร บุคคลที่มีความสนใจและให้การสนับสนุนโดยไม่หวังผลตอบแทน ตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

3.7.1 คุณสมบัติ/คุณลักษณะของสมาชิก

- 1) เป็นประชาชนทุกเพศ ทุกวัยในหมู่บ้าน ตำบล
- 2) มีรายได้ และมีความสามารถในการส่งเงินสัจจะสะสม
- 3) อาศัยอยู่หรือมีที่ทำกินในหมู่บ้าน หรือตำบล
- 4) มีความสมัครใจและศรัทธาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 5) มีความเข้าใจ หลักการ วิธีการ และวัตถุประสงค์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 6) มีความรับผิดชอบ และเสียสละ

3.7.2 หน้าที่ของสมาชิก

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ สมาชิกกลุ่มจึงต้องมีหน้าที่ ดังนี้

- 1) ส่งเงินสัจจะสะสมเป็นประจำทุกเดือน
- 2) ส่งคืนเงินกู้ตามกำหนด
- 3) เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
- 4) เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี
- 5) มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
- 6) ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดีแก่กลุ่ม
- 7) กำกับ ตรวจสอบ การดำเนินงานของกลุ่ม ให้ข้อมูลข่าวสาร

3.7.3 การสมัครเป็นสมาชิก

- 1) ยื่นคำขอเป็นสมาชิก ณ ที่ทำการกลุ่ม
- 2) เงื่อนไขการรับสมัครเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

3.7.4 การสิ้นสุดการเป็นสมาชิกกลุ่ม

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบของกลุ่ม
- 4) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของสมาชิก

ทั้งหมด

3.8 คณะกรรมการกลุ่ม

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย คณะกรรมการ 4 คณะ แต่ละคณะไม่ควรน้อยกว่า 3 คน โดยวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละไม่เกิน 4 ปี

โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

- 1) คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ กำหนดระเบียบข้อบังคับ จัดทำบัญชี และทะเบียนเอกสารต่างๆ และบริหารงานของกลุ่ม
- 2) คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่ พิจารณาคำร้องขอเงินของสมาชิก ติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เร่งรัดการส่งคืนเงินกู้ กรณีสมาชิกผิดสัญญา และเยี่ยมเยียน/ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่สมาชิก
- 3) คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่ ตรวจสอบบัญชี ตรวจสอบทะเบียนเอกสาร และตรวจสอบการดำเนินงานของกรรมการกลุ่ม
- 4) คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่ ชักชวนผู้สนใจสมัครเป็นสมาชิกกลุ่ม เสริมสร้างความเข้าใจในหลักการกลุ่ม และเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

3.9 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิก และใช้หลักคุณธรรม 5 ประการเป็นสำคัญ ดังนี้

- 1) ทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ โดยสมาชิกเลือกตัวแทนเข้ามาเป็นกรรมการบริหารกลุ่ม
- 2) สมาชิกร่วมกันกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ และสมาชิกต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
- 3) มีการจัดทำบัญชี ทะเบียน เอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน
- 4) มีการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างโปร่งใส
- 5) มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

3.10 กิจกรรมของกลุ่ม

เมื่อกลุ่มมีการออมเงินได้มากพอ กลุ่มสามารถนำเงินทุนมาขยายกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของสมาชิกและชุมชนตลอดจนการพัฒนาของกลุ่ม ในกิจกรรมด้านต่างๆ ได้แก่

- 1) การให้สมาชิกกู้ยืมเงิน เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและสวัสดิการของครอบครัว
- 2) การดำเนินงานศูนย์ลดการตลาด เพื่อร่วมกันซื้อ ร่วมกันขายวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยการผลิต และสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ข้าวสาร น้ำมัน ฯลฯ ในราคาถูก และมีคุณภาพ
- 3) การดำเนินงานผู้จาง เพื่อร่วมกันขายข้าว หรือผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้ได้ราคาสูง และลดการถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- 4) การดำเนินงานธนาคารข้าว เป็นการรวบรวมหรือรับบริจาคข้าว เพื่อให้การสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ขาดแคลน
- 5) กิจกรรมอื่นๆ ตามระเบียบข้อบังคับที่กลุ่มกำหนด เช่น การนำผลกำไรมาจัดสวัสดิการแก่สมาชิก การลงทุนธุรกิจที่เป็นประโยชน์และสามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่สมาชิก บัมน้ำมัน โรงสีข้าว โรงงานน้ำดื่ม ลานตากผลผลิต แปรรูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนากรรมการและสมาชิก เป็นต้น

3.11 การส่งเงินสัจจะสะสม

- 1) การส่งเงินสัจจะสะสมให้ขึ้นไปตามความสมัครใจ และตามกำลังการออมของสมาชิก โดยมุ่งเน้นความสม่ำเสมอในการส่งเงิน และสามารถปรับเพิ่มหรือลดได้เมื่อสิ้นปีปิดบัญชีบังคับของกลุ่ม
- 2) สมาชิกหรือผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิก ต้องนำเงินสัจจะสะสมไปส่งด้วยตนเอง ณ ที่ทำการกลุ่ม ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กลุ่มกำหนด
- 3) คณะกรรมการต้องเซ็นชื่อรับเงินในสมุดสัจจะสะสมของสมาชิกทุกครั้งที่มีการรับเงินสัจจะสะสมหรือเงินสัจจะสะสมพิเศษ และทำทะเบียนคุมให้เป็นปัจจุบัน สำหรับสมุดสัจจะสะสมของสมาชิก ให้สมาชิกเก็บไว้เอง
- 4) ห้ามมิให้สมาชิกส่งเงินสัจจะสะสมล่วงหน้า ก่อนวัน เวลา ที่กำหนดไว้ ยกเว้นกรณีจำเป็น ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการ

5) คณะกรรมการกลุ่ม ต้องรวบรวมเงินสัจจะสะสมรายเดือนนำไปฝากธนาคาร ในบัญชีของกลุ่ม ภายใน 3 วันทำการ และถอนเงินเมื่อสมาชิกกู้เงิน หรือกลุ่มต้องใช้จ่ายเงินใน รายการต่างๆ เท่านั้น

3.12 การกู้ยืมเงิน

- 1) จำนวนเงินกู้ยืม ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม และให้กู้เฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกกลุ่มเท่านั้น
- 2) ให้ผู้กู้ยื่นคำขอกู้ตามแบบที่กลุ่มกำหนดต่อคณะกรรมการเงินกู้ ณ ที่ทำการกลุ่ม ตามวัน เวลา ที่กำหนด
- 3) ให้ผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ทำสัญญาเงินกู้กับกลุ่ม จำนวน 2 ฉบับ โดยเก็บไว้ที่คณะกรรมการ 1 ฉบับ ให้ผู้กู้เก็บ 1 ฉบับ และให้มีผู้ค้ำประกันเงินกู้
- 4) การค้ำประกันเงินกู้ ผู้ค้ำประกันจะต้องเป็นสมาชิกกลุ่มเท่านั้น จำนวนผู้ค้ำประกัน ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- 5) การคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ต้องไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (ไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี) สำหรับอัตราค่าปรับกรณีผิดสัญญาเงินกู้ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
- 6) คณะกรรมการต้องทำทะเบียนคุมเงินกู้ และทะเบียนคุมลูกหนี้ให้เป็นปัจจุบัน
- 7) การรับคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการนำฝากธนาคาร ภายใน 3 วันทำการ

3.13 การเก็บรักษาเงินของกลุ่ม

กรรมการพัฒนาชุมชน มีแนวทางและคำแนะนำแก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้ นำเงินสัจจะสะสม เงินชำระเงินกู้หรือเงินรับอื่นๆ จากสมาชิกในแต่ละเดือน ให้ นำฝากธนาคาร ก่อนที่จะปล่อยให้สมาชิกกู้ยืม ซึ่งแนวทางดังกล่าว กลุ่มอาจจะเห็นว่าเป็นการไม่สะดวก ยุ่งยาก เสียเวลา แต่การนำเงินเข้าธนาคารทุกครั้งที่มีการรับเงิน – จ่ายเงิน จะมีข้อดี ดังนี้

- 1) ป้องกันปัญหาการทุจริตของกลุ่ม เพราะถ้ากลุ่มใดที่เก็บเงินสัจจะแล้วให้ เற்றுญิกหรือคณะกรรมการถือเงินสด อาจเกิดความเสี่ยงที่กรรมการจะนำเงินไปใช้ส่วนตัว ซึ่งเป็นกรณีปัญหาการร้องเรียนส่วนใหญ่ และสมาชิกกว่าจะได้เงินคืนต้องมีการฟ้องร้อง การนำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคารจึงเป็นการป้องกันไว้ก่อน ดีกว่าปล่อยให้เกิดปัญหาแล้วมาแก้ไขในภายหลัง
- 2) สะดวกต่อการจัดทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี เพราะถ้า นำเงินสัจจะที่เก็บ จากสมาชิกฝากเข้าบัญชีธนาคารทุกครั้ง จะทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำบัญชี บันทึกในระบบบัญชีต่างๆ ของกลุ่มได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งทำให้สามารถตรวจสอบบัญชีได้อย่างเป็นระบบ

3.14 การจัดทำเอกสาร/ ทะเบียน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ต้องมีการจัดทำเอกสาร/ทะเบียนต่างๆ เพื่อใช้ควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) ทะเบียนรายชื่อสมาชิก
- 2) ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม/ เงินสัจจะสะสมพิเศษ
- 3) ทะเบียนคุมหนังสือเงินกู้
- 4) ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้
- 5) สมุดบันทึกการประชุม
- 6) ทะเบียนคณะกรรมการ
- 7) เอกสารหลักฐานอื่นๆ ตามความเหมาะสม

3.15 การจัดทำบัญชี

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องเงิน จึงมีความจำเป็นต้องมีการจัดทำบัญชีที่เป็นเอกสารหลักฐานสำหรับใช้ตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่ม ทำให้ทราบสถานะการเงินของกลุ่มว่าเป็นอย่างไร มีความก้าวหน้าหรือขาดทุน สามารถใช้ในการตรวจสอบเงินสดกับยอดคงเหลือในบัญชีว่าถูกต้องหรือไม่ มีข้อผิดพลาดอย่างไร เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน ซึ่งบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จัดทำประกอบด้วย

- 1) บัญชีเงินสด - เงินฝากธนาคาร (ศ.)
- 2) บัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)
- 3) บัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน (จ.)
- 4) งบกำไร - ขาดทุน
- 5) งบดุล

ความหมายทางบัญชี

ทรัพย์สิน หมายถึง มูลค่าของทรัพย์ที่ได้มา ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคารประจำเงินฝากออมทรัพย์ ลูกหนี้เงินกู้สามัญ ลูกหนี้เงินกู้ฉุกเฉินกิจกรรมกลุ่ม

หนี้สิน หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับมาและผู้กผันจะต้องจ่ายเงิน ได้แก่ เงินสัจจะสะสม เงินสัจจะสะสมพิเศษ เงินกู้ธนาคาร ทุนสำรอง ฯลฯ

รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้มาโดยไม่มีข้อผูกพันว่าจะต้องคืน ได้แก่ ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ดอกเบี้ยธนาคาร เงินบริจาค ฯลฯ

รายจ่าย หมายถึง จำนวนเงินที่ต้องจ่ายเพื่อบริหารงาน ได้แก่ ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ค่าพาหนะ ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคาร เงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน

กำไร - ขาดทุน หมายถึง การจัดทำงบที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อสิ้นรอบปีทางบัญชี (31 ธันวาคม) กลุ่มมีรายได้รายจ่ายประเภทใดบ้าง เป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้ารายได้มากกว่ารายจ่าย แสดงว่ากลุ่มมีกำไร แต่ถ้ารายจ่ายมากกว่ารายได้แสดงว่าขาดทุน

งบดุล หมายถึง งบการเงินที่แสดงให้เห็นกลุ่มทราบว่า ณ วันใดวันหนึ่งโดยปกติจะจัดทำ ณ วันสิ้นปีทางบัญชี (31 ธันวาคม) ว่ากลุ่มมีทรัพย์สินหนี้สิน และทุนประเภทใดบ้าง จำนวนเงินเท่าใด ถ้าทรัพย์สินมีจำนวนมากกว่าหนี้สินและทุน แสดงว่ากลุ่มมีกำไร แต่ถ้าหนี้สินและทุนมีมากกว่าทรัพย์สินแสดงว่าขาดทุน

3.16 การตรวจสอบการดำเนินงาน

การตรวจสอบการดำเนินงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) คณะกรรมการตรวจสอบ ดำเนินการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงิน กลุ่มอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และรายงานผลให้คณะกรรมการและสมาชิกทราบ
- 2) กลุ่มที่มีความพร้อมหรือมีเงินทุนและทรัพย์สินจำนวนมาก ควรมีผู้ตรวจสอบจากภายนอกที่มีความรู้ด้านบัญชีมาตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและสร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิก
- 3) คณะกรรมการต้องรายงานสถานะทางการเงินในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี
- 4) คณะกรรมการตีประกาศรายงานสถานะทางการเงินไว้ ณ ที่ทำการกลุ่มหรือเผยแพร่ผ่านช่องทางอื่นๆ ที่เหมาะสม

3.17 การจัดสรรผลกำไร

การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม เป็นการจัดสรรผลกำไรสุทธิประจำปี ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพราะเป็นการจัดการผลประโยชน์ให้กับกลุ่มและสมาชิก โดยกลุ่มจะจัดสรรผลกำไรตามประเภทและสัดส่วน ที่กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกลุ่ม ควรประกอบด้วย

- 1) เงินปันผล คือ เงินที่ได้จากการลงทุน (เงินสะสมจะสะสม) ของสมาชิก
- 2) เงินเฉลี่ยคืน คือ เงินจ่ายคืนแก่สมาชิกที่ใช้บริการการกู้ยืมเงินของกลุ่มขึ้นกับจำนวนเงินที่สมาชิกกู้ตามสัดส่วน
- 3) เงินงบดำเนินงาน คือ เงินที่จัดสรรเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม
- 4) เงินทุนสำรอง คือ เงินที่จัดสรรไว้เป็นหลักประกันของกลุ่ม

- 5) เงินทุนสาธารณะประโยชน์ คือ เงินที่แบ่งปันเพื่อการทำประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 6) เงินทุนจัดสวัสดิการ คือ เงินเพื่อช่วยเหลือสมาชิก เพื่อเป็นสวัสดิการด้านต่างๆ เช่น เกิด แก่ เจ็บ ตาย
- 7) อื่น ๆ ตามมติที่ประชุมใหญ่

3.18 ข้อห้ามของการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการระดมเงินออมที่ริเริ่มโดยประชาชนจึงไม่มีกฎหมายที่บังคับใช้โดยตรง ดังนั้น เพื่อให้ไม่ให้นักออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นองค์กรการเงินนอกระบบที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 และฉบับพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ.2551 กรมการพัฒนาชุมชน จึงได้ทำความตกลงกับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีข้อห้าม ดังนี้

- 1) ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม
- 2) ห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกที่มีใช้สมาชิกกลุ่มกู้เงิน
- 3) ห้ามคิดดอกเบี้ยเงินกู้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 15 ต่อปี)

3.19 ข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

1) สภาพทั่วไป

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2541 เริ่มจัดตั้งโดยการประชุมสมาชิก ร่วมกันร่างกฎระเบียบของกลุ่ม โดยมีพัฒนาการประจำตำบล เป็นที่ปรึกษา และมีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 14 คน ซึ่งมีสมาชิกเริ่มก่อตั้งจำนวน 57 คน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 410 คน มีเงินสะสมสะสมทั้งหมด 1,205,519.01 บาท โดยสมาชิกจะส่งสัจจะทุกวันที่ 5 ของเดือน (กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค, 2559)

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย

(1) นายพูลสุข	กุลนามาก	ประธาน
(2) นายสะอาด	สมใจเพ็ง	รองประธาน
(3) นายอนุวัฒน์	บุญมียงค์	เหรัญญิก
(4) นายชูชาติ	ชุ่มเพ็งพันธ์	ผู้ช่วยเหรัญญิก
(5) นายเชิดชัย	กองแก้ว	ปฏิคม
(6) นายโควิน	หอมสุวรรณ	ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน

(7) นายมนัส	พลเสน	ฝ่ายตรวจสอบ
(8) นายพินิจ	นิยมพันธ์	ฝ่ายส่งเสริม
(9) นายเฉลียว	จำเอี่ยม	ฝ่ายพิจารณา
(10) นางสาวเพ็ช	หอมสุวรรณ	ฝ่ายพิจารณา
(11) นางสาววาสนา	ดวงแก้ว	ฝ่ายตรวจสอบ
(12) นางสาวอุไรพร	ศรีจ้อยวงษ์	ฝ่ายส่งเสริม
(13) นางสาวลำเพย	รอดผึ้ง	เลขานุการ
(14) นางสาวขวัญดาว	ศรีบุญเรือง	ผู้ช่วยเลขานุการ

การบริหารเงิน แบ่งเป็นค่าจัดสวัสดิการให้กับชุมชนเพื่อใช้จ่ายอื่นๆ ค่าตอบแทน

คณะกรรมการปันผลให้กับสมาชิก

กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ได้แก่

- (1) การให้สมาชิกกู้เงินสามัญ
- (2) จัดซื้อปุ๋ยให้สมาชิกใช้ในการเกษตร
- (3) ให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการเกษตร
- (4) ให้สมาชิกยืมกรณีฉุกเฉิน เช่น ใช้ในการจัดงานพิธีต่างๆ
- (5) ให้กลุ่มสตรีแม่บ้านกู้ยืมไปประกอบอาชีพเสริม เช่น การทำไม้กวาดดอกหญ้า

ไม้กวาดทางมะพร้าว การทำน้ำยาล้างจาน การสานตะกร้าจากเชือกมัดฟาง การสานตะกร้าจากผักตบชวา การสานกระเป่า เป็นต้น

การจัดสวัสดิการเพื่อสมาชิก ได้แก่

- (1) เปิดสมุดบัญชีให้บุตรสมาชิกแรกคลอด
- (2) เปิดสมุดบัญชีให้สมาชิกที่เข้ากลุ่มครั้งแรก
- (3) จัดซื้อสายไฟเสียงตามสายของหมู่บ้าน
- (4) บริจาคให้กับชุมชนปรับปรุงภูมิทัศน์ วัด โรงเรียน ถนน
- (5) บริจาคให้ผู้ยากไร้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยในชุมชน
- (6) มอบพวงหรีดให้สมาชิกที่เสียชีวิต
- (7) บริจาคให้ผู้ป่วยเป็น โรค HIV
- (8) มอบทุนการศึกษาให้เด็กนักเรียนบ้านหนองสลัดไค

2) ระเบียบข้อบังคับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดได

หมวดที่ 1 ว่าด้วยเรื่องชื่อกลุ่ม

ข้อที่ 1 ชื่อกลุ่มให้ชื่อว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดได หมู่ที่ 5 ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อที่ 2 สถานที่ทำการกลุ่มศาลาเอนกประสงค์บ้านหนองสลัดได หมู่ที่ 5 ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อที่ 3 วันเวลารับฝากเงิน ทุกวันที่ 5 ของเดือน ตั้งแต่เวลา 08.30 น. – 12.30 น.

ข้อที่ 4 การฝากเงิน ฝากธนาคารออมสินสาขาอำเภอดอนเจดีย์ ทุกวันที่ 5 ของเดือน หลังรับฝาก หากตรงกับวันหยุดของธนาคารให้ฝากในวันถัดไป

หมวดที่ 2 ว่าด้วยเรื่องการเป็นสมาชิก

ข้อที่ 1 การเปิดรับสมัครสมาชิก รับสมาชิกเฉพาะ หมู่ที่ 5 บ้านหนองสลัดได ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี เท่านั้นไม่จำกัดอายุ – เพศ

ข้อที่ 2 การฝากเงิน สัจจะสะสม ต้องฝากเงินจำนวน 30 บาทขึ้นไป

ข้อที่ 3 การหมดสภาพ การเป็นสมาชิก

- 1) ตาย
- 2) ย้ายที่อยู่
- 3) ขาดการฝากเงินสัจจะ 3 ครั้ง ติดต่อกัน
- 4) การกระทำความผิด ทำให้กลุ่มเสื่อมเสียชื่อเสียง โดยคณะกรรมการให้ออก
- 5) การลาออก ต้องบอกก่อนล่วงหน้า ภายใน 7 วัน
- 6) ถ้าขาดการฝากเงินสัจจะ 3 ครั้งติดต่อกัน หรือทำความผิดโดยคณะกรรมการให้ออก (จะเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ ต้องอย่างน้อย 5 ปี ขึ้นไปนับตั้งแต่วันที่ออกจากเป็นสมาชิก)
- 7) การเป็นสมาชิกใหม่ ต้องเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้าจำนวน 20 บาท

หมวดที่ 3 ว่าด้วยเรื่องกรรมการบริหาร

ข้อที่ 1 กรรมการบริหารกลุ่ม ต้องมาจากการเลือกตั้งจากสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ เท่านั้น

ข้อที่ 2 กรรมการบริหารกลุ่ม ดำรงตำแหน่งไม่เกิน 2 ปี ครบวาระ 2 ปี ต้องเลือกตั้งใหม่

ข้อที่ 3 กรรมการที่เคยดำรงตำแหน่งมาก่อน เมื่อหมดวาระแล้ว แต่สมาชิกเลือกตั้งใหม่ สามารถดำรงตำแหน่งใหม่ได้

ข้อที่ 4 กรรมการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- 1) ต้องไม่เป็นบุคคลเคยต้องโทษอย่างร้ายแรง หรืออยู่ในระหว่างดำเนินคดี
- 2) ต้องไม่เป็นบุคคลวิกลจริต
- 3) ต้องไม่เป็นบุคคลที่พัวพันกับยาเสพติดชนิดร้ายแรง
- 4) ต้องไม่เป็นบุคคลชอบเล่นการพนันทุกชนิดที่ผิดกฎหมาย
- 5) ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี
- 6) ต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลับไค

ข้อที่ 5 การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารต้องมีคณะกรรมการลงชื่อจำนวนอย่างน้อย 5 คน และการเบิกจ่ายเงินต้องมีคณะกรรมการอย่างน้อย 3 ใน 5 คน

ข้อ 6 การประชุมใหญ่ ชี้แจง รายรับ – รายจ่าย วันที่ 5 มกราคม ของทุกปี

หมวดที่ 4 ว่าด้วยเรื่องการ กู้เงิน - การค้ำประกัน

ข้อที่ 1 ต้องเป็นสมาชิกอย่างน้อย 6 เดือนขึ้นไป จึงจะสามารถกู้เงินของกลุ่มได้

ข้อที่ 2 การกู้เงินของกลุ่ม สามารถกู้ได้ครั้งละไม่เกิน 3,000 บาท แต่ต้องผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการเท่านั้น

ข้อที่ 3 การค้ำประกันเงินกู้ ใช้สมาชิกของกลุ่มอย่างน้อย 2 ใน 3 คน ค้ำประกัน

ข้อที่ 4 ถ้าผู้กู้ไม่สามารถนำเงินมาชำระหนี้ ด้วยเหตุผลประการใดทั้งปวง ผู้ค้ำประกัน ต้องเป็นผู้ติดตามและต้องชำระหนี้ตามจำนวนเงินที่กู้พร้อมดอกเบี้ย ผู้ค้ำประกัน 2 คน ต้องรับผิดชอบร่วมกันโดยไม่มีข้อแม้ใดๆ ทั้งสิ้น

ข้อที่ 5 ระยะเวลาในการกู้ยืมเงิน ไม่เกิน 6 เดือน ถ้าครบ 6 เดือนไม่มาชำระตามกำหนด ถือว่าผิดสัญญาต้องถูกปรับ

ข้อที่ 6 การปรับเงิน ถือเป็นความเห็นชอบของสมาชิกในการลงมติในที่ประชุม คือ

- 1) ถ้าเงินต้น 1,000 บาท ให้ปรับ 100 บาท/เดือน
- 2) ถ้ายังไม่ชำระครบ 6 เดือน ให้ปรับเพิ่มอีก คือ เงินต้น 1,000 บาท

ให้ปรับ 100 บาท/เดือน

ข้อที่ 7 การแก้ไข กฎระเบียบเพิ่มเติมว่าด้วยเรื่องการเงิน เป็นความเห็นชอบของสมาชิก มิใช่กรรมการ

ข้อที่ 8 กฎระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์ สมาชิกจะอ้างไม่ทราบ ไม่รู้ ไม่ได้

ข้อที่ 9 กฎระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม สมาชิกยอมรับเกิดจากสมาชิกที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม ไม่ใช่เกิดจากคณะกรรมการคนใดคนหนึ่ง

ข้อที่ 10 สมาชิกสามารถถอนเงินได้ ถ้าตาย ลาออก และย้ายที่อยู่ แต่ถ้ายังเป็นสมาชิกการถอนเงินจะถอนหมดไม่ได้ ต้องมีเงินอยู่ในบัญชี 3,000 บาท (สามพันบาท)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษาได้นำงานวิจัยต่างๆ มาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

ทัศนัย พิริยาศัยสันติ (2537) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างสถาบันชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทุ่งมน จังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ผลักดันการเข้าร่วมของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อม เช่น ความยากจน ระบบเครือข่าย ประเพณีหรือวัฒนธรรม และความขัดแย้ง การได้รับความสนับสนุนจากผู้นำชุมชน และได้รับรู้ข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยภายนอก คือ การได้รับสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรับที่เข้ามาให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม และปัจจัยด้านผลประโยชน์ คือ การได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งการได้รับความรู้ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการคิดและการดำเนินงานเจ้าหน้าที่ราชการ และคณะกรรมการบริหารกลุ่มจะมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์การดำเนินงานของกลุ่ม ส่วนการได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมคือ เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มจะไม่มี การควบคุมดูแลจากสมาชิกเลย เพราะ โครงสร้างของกลุ่มยังไม่เอื้ออำนวยต่อการตรวจสอบของสมาชิก

ธวัชชัย นาครอบรู้ (2538) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในจังหวัดนนทบุรี จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ กรรมสิทธิ์ที่ดิน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่พัฒนากร และความคาดหวังต่อสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ส่วนปัจจัยที่มี

ผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ รายได้ และความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ศุรยุทธ หลิมตระกูล (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอมโนมทน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่าพัฒนาการของการจัดการป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานเกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกัน 2 ประการ ได้แก่ การต่อต้านการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติจากบุคคลภายนอก และความต้องการรักษาทรัพยากรป่าไม้วุ่นในชุมชนเพื่อสนองความต้องการเกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคน้ำ กระบวนการในอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนในช่วงแรกใช้ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ การเคารพผู้อาวุโส และความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรม ต่อมาเมื่อมีการบุกรุกจากบุคคลภายนอก ได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการรักษาป่า โดยการจัดตั้งองค์กรชุมชนรักษาป่านำไปสู่ความเป็นประชาคมที่เข้มแข็งในที่สุด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานมี 3 ประการ ได้แก่ การมีผู้นำที่จริงใจและเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม การที่ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สูง และการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง เนื่องจากในขั้นตอนการมีส่วนร่วม ในขั้นตอนของการวางแผนและการติดตามประเมินผล มักจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้นำท้องถิ่น โดยประชาชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผนและการรับผลประโยชน์เท่านั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ได้แก่ เพศ อาชีพหลัก ความรู้สึกเป็นเจ้าของป่าชุมชน และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน รองลงมาได้แก่ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนที่ดินทำกิน การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่าการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ผู้มีอายุมากมีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีอายุน้อย ผู้มีการศึกษาสูงมีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีการศึกษาค่ำ ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมานานมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยมาไม่นาน ผู้ที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรกรรมมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรกรรม

ผู้มีรายได้สูงมีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ ผู้ที่มีที่ดินทำกินมากมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีที่ดินทำกินน้อย ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากป่ามีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่า ผู้ที่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนมาก่อนมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มมาก่อน ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนมากมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนน้อย

บริรักษ์ บุญลือพันธ์ (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 40 ปีลงมา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาประถมศึกษา อาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้ต่อเดือน 5,700 บาทลงมา จำนวนพื้นที่ถือครอง 5 ไร่ขึ้นไป ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ 2 ปีขึ้นไป ส่วนการมีส่วนร่วมดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ภาวะรวมและการดำเนินงาน การตัดสินใจ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัยด้านอาชีพ ความน่าเชื่อถือของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม การคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ การรับรู้ข่าวสารข้อมูล ในขณะที่ปัจจัยด้าน เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนพื้นที่ถือครองและระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนันทา แก้วจันทร์ (2547) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต: กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสามมี ตำบลพังยาง อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านความคาดหวังในประโยชน์ที่จะได้รับ ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ

จิราภรณ์ สุนทรพงษ์ภัทร (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต: กรณีศึกษาบ้านขอนแก่น จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขอนแก่น ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ และการบริหารจัดการที่ดี

สิริพัฒน์ ลาภจิตร (2550) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์กร (อบต.) มีความสัมพันธ์และมีผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน อบต. ซึ่งหากระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมใดสูงก็จะพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของกิจกรรมอื่นสูงตามกันด้วย

การมีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นเพียงการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมงานกับ อบต. พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ การเป็นหน้าที่ของประชาชน อาสาสมัครด้วยใจ มีความรู้ความสามารถ กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น เป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน มีทักษะและประสบการณ์ เป็นประโยชน์กับตัวเองและชุมชน ส่วนปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เลือกรับให้เป็นตัวแทน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มต่างๆ ที่สนับสนุนผลักดันการมีส่วนร่วม ส่วนปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ อบต. ดำเนินงานเป็นไปตามกฎระเบียบ เอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา มีประชาพิจารณ์ประชาคมหมู่บ้าน สำหรับตัวแบบการตัดสินใจ พบว่าทั้ง 3 กลุ่มมีการตัดสินใจแบบมีเหตุผล มีระดับความถี่มากที่สุด รองลงมา คือ การตัดสินใจแบบผสมผสาน การตัดสินใจแบบกลุ่ม ตัวแบบผู้นำ ตั้งแบบสถาบัน ตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป และท้ายสุดเป็นตัวแบบถึงขยะ สาเหตุที่คนตัดสินใจไม่เข้าร่วมเป็นปัจจัยด้านบุคคล คือ ในเรื่องการศึกษา ความรู้ทักษะประสบการณ์ ความคิดหรือปมของประชาชนที่คิดว่าตัวเองไม่สำคัญ ไม่ใช่หน้าที่ ไม่มีเวลา ขาดโอกาสการประกอบอาชีพ ส่วนปัจจัยด้านชุมชน เป็นปัญหาที่ชุมชนขาดความสามัคคี มีความขัดแย้งกัน ส่วนปัจจัยด้านองค์การ เป็นปัญหาความโปร่งใสและความเป็นธรรมาภิบาลของ อบต. เมื่อวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าการมีส่วนร่วมมีปัจจัยสำคัญ คือ ความมีหน้าตาทางสังคม จิตสาธารณะ การดำเนินงานของ อบต. และการเป็นเพศชาย

เพชรดา เฟื่องตา (2551) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของสมาชิกในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาการมีส่วนร่วมใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมการวางแผน ร่วมในการดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมในการประเมินผล พบว่าโดยภาพรวมสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในระดับมาก ในด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของสมาชิก พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ หนี้สิน ปริมาณการเปิดรับข่าวสาร ทักษะคิดต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และปัญหาของสมาชิกกลุ่มในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งปัจจัยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ของสมาชิก มีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบ คือ ปัญหาการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ภูวนาท สุวรรณพรหม (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านดินเสมอ ตำบลตะโละไกรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี พบว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านดินเสมอ ตำบลตะโละไกรทอง อำเภอไม้แก่นจังหวัดปัตตานี ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการวางแผนและตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของสมาชิกกลุ่ม ด้านความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่ม และด้านแรงจูงใจ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านบทบาทผู้นำกลุ่มออมทรัพย์ และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สุวิชาณ สุวรรณาคะ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาทะเลาย เขตตำบลนายายอามและตำบลวังใหม่ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาทะเลายโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แยกเป็นรายด้าน การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมดำเนินการตามแผนอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมลงมือหรือสละทรัพย์และแรงงานอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบผลอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาทะเลาย ประชาชนที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งทางสังคม ความรู้ความเข้าใจ ช่องทางการรับรู้ข่าวสารต่างกันมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพหลักของครอบครัว ภูมิฐานะ ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน แรงสนับสนุนทางสังคม โดยรวมแตกต่างกัน

สมโชติ พุทธชาติ (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำสาขาคลองละงู จังหวัดสตูล พบว่า ประชาชนในลุ่มน้ำสาขาคลองละงู จังหวัดสตูล มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำสาขาคลองละงู จังหวัดสตูล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ อาชีพ การดำรงตำแหน่ง/เคยดำรงตำแหน่งในชุมชน ประเภทของสื่อในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความเห็นที่มีต่อหน่วยงาน ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ปัจจัยจูงใจด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความไม่คาดหวังในผลประโยชน์

ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ และการรับการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ประชาชนที่มีปัจจัยดังกล่าวมากจะส่งผลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรน้ำมากขึ้น

นิตยา ทองหนู้ย และภูวรัตน์ ชิตวงศ์ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี ภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหา พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนร่วมกัน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานร่วมกันพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเพื่อกำหนดแผนงานร่วมกัน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ ผลการศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี ภาพรวมนั้นพบว่าประชาชนเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง และในการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี พบว่ามีทั้งหมด 8 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับการชักชวนจากบุคคลหรือหน่วยงานในภาครัฐ เอกชน หรือผู้นำชุมชนในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ทัศนคติต่อการท่องเที่ยว การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว การมีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมในชุมชน การได้รับการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ การตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยพบว่าตัวแปรเหล่านี้สามารถอธิบายความผันแปรของการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรีได้ร้อยละ 45.6

สุนันทา พุสังข์ (2554) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตอำเภอตาลสุ่ม จังหวัดอุบลราชธานี โดยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้แยกการศึกษาเป็น 4 ด้าน ด้านการบริหารงาน ด้านบทบาท ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านปัญหาและอุปสรรค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการบริหารงาน ด้านบทบาท อยู่ในระดับมาก ส่วนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

เพื่อการผลิตที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตอำเภอตาลชุม จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงาน ด้านบทบาท ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านปัญหา และอุปสรรค โดยรวมไม่แตกต่างกัน สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตโดยไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงาน ด้านบทบาท โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้าน ประโยชน์ที่ได้รับ ด้านปัญหาและอุปสรรค สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สมาชิกที่มี ตำแหน่งในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พิจารณาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านปัญหาและอุปสรรค โดยรวมไม่แตกต่างกัน ด้านการ บริหารงาน ด้านบทบาท โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เดือนฉาย พิลาชัย (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ สตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าระดับการมี ส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัด มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ สตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มี 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธภาพ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และ จุฑาทิพย์ พหลภักย์ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการ มีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่ภาคกลาง พบว่า ในด้านความรู้ความเข้าใจต่อ การสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสหกรณ์ใน ระดับปานกลาง ในด้านทัศนคติพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อสหกรณ์การเกษตรในระดับ ปานกลางค่อนข้างสูง ในด้านการตัดสินใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ พบว่า สมาชิกตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่จะใช้บริการธุรกิจ ลินเชื่อ ในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกับสหกรณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม และทำธุรกิจร่วมกับสหกรณ์ในระดับปานกลาง โดยผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกับสหกรณ์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การ มีตำแหน่งและหน้าที่ในสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสหกรณ์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ พื้นที่ การผลิต ปริมาณธุรกิจที่ทำร่วมกับสหกรณ์ เงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืน และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

ได้แก่ ทักษะคิด ความรู้และความเข้าใจในหลักการและวิธีดำเนินธุรกิจของสหกรณ์มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกับสหกรณ์ แต่อายุและจำนวนปีการศึกษา พบว่า ไม่มีผลโดยตรงแต่มีผลโดยอ้อมต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกับสหกรณ์ผ่านทัศนคติและความรู้ความเข้าใจในการสหกรณ์

ธนาศิลป์ เสี่ยวทอง ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นที่ระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา อำเภอดากไบก จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกขั้นตอน พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ 5 ตัวแปร ได้แก่ ความพึงพอใจของประชาชน การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปกครองท้องถิ่น (http://qmis.stou.ac.th/qa/EQA_3/KPI_EQA/KPI_3/5_Management/54/23_Thanasil)

วรรณ ชิตชิตกุล ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล (พ.ศ.2557-2559) ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล (พ.ศ.2557-2559) ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี คือ ด้านคุณค่าและจิตสำนึกสาธารณะ และด้านปัจจัยแวดล้อมในการมีส่วนร่วม ซึ่งด้านปัจจัยแวดล้อมในการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 2) โอกาสหรือช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน 3) ความคาดหวังของประชาชนต่อผลประโยชน์ที่จะได้รับ 4) ความไว้วางใจต่อองค์กรหรือบุคลากรของรัฐ 5) การมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องการจัดทำแผน 6) ชีตความสามารถของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน 7) นโยบายด้านการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก 8) ความต้องการความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน 9) อำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หักในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล (พ.ศ. 2557-2559) ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ด้านการกำหนดประเด็นปัญหา การวางแผนพัฒนา การดำเนินการพัฒนา และประเมินผลติดตาม ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำแผนตำบลเท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ไม่ทราบข้อมูลข่าวสาร (<http://sms-stou.org/pr/media/journal/article/58-2/58-2-article9>)

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาขอสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมที่ศึกษาได้ตามตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัย	ภาวะผู้นำ	การสื่อสาร/ การได้ รับรู้ข่าวสาร	การได้รับ การสนับสนุนจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ	ด้าน ความพึงพอใจ	ด้าน แรงจูงใจ	ด้านความ คาดหวัง และ ผลประโยชน์ ที่จะได้รับ	ด้าน ความรู้ เข้าใจ	ความรู้สึ ก เป็นเจ้าของ	ด้านการ ฝึกอบรม	เพศ	ระดับ การศึกษา	รายได้	อายุ	อาชีพ	ทัศนคติ
นักวิชาการ															
1. ทักษะ พิรียาสัยสันติ	/	/	/			/	/								
2. วิชาชีพ นาครอบรู้			/			/	/				/	/	/	/	
3. สุรยุทธ หลิมตระกูล	/	/	/				/	/		/	/		/	/	
4. บริรักษ์ บุญลือพันธ์	/	/				/				/	/	/	/	/	
5. สุนันทา แก้วจันทร์						/									
6. จิราภรณ์ สุนทรพงษ์ภัทร	/														
7. สิริพัฒน์ ลากจิตร	/						/								

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

นักวิชาการ	บัจฉัย	ภาวะผู้นำ	การสื่อสาร/ การได้ รับรู้ข่าวสาร	การได้รับ การสนับสนุนจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ	ด้าน ความพึงพอใจ	ด้าน แรงจูงใจ	ด้านความ คาดหวัง และ ผลประโยชน์ ที่จะได้รับ	ด้าน ความรู้ ความเข้าใจ	ความรู้สึก เป็น เจ้าของ	ด้านการ ฝึ กอบรม	เพศ	ระดับ การศึกษา	รายได้	อายุ	อาชีพ	ทัศนคติ
8. เพชรดา เพ็งคา			/											/		/
9. ภูวนาท สุวรรณพรหม	/	/		/	/			/								
10. สุวิชาณ สุวรรณากะ			/					/			/	/		/	/	
11. สมโชติ พุทธชาติ	/	/			/	/	/	/	/	/		/	/	/	/	
12. นิตยา ทองหนู้ย และ ฎารัตน์ ชิตวงศ์	/	/	/				/									/
13. สุนันทา พูลี่งห์											/	/	/	/	/	
14. เดือนฉาย พิลาชัย						/										

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

นักวิชาการ	ภาวะ บึงจ้อย	ภาวะ ผู้นำ	การ สื่อสาร/ การได้ รับรู้	การได้รับ การสนับสนุน จาก เจ้าหน้าที่ ของรัฐ	ด้าน ความ พึง พอใจ	ด้าน แรงจูงใจ	ด้านความ คาดหวัง และ ผลประโยชน์ ที่จะได้รับ	ด้าน ความรู้ ความ เข้าใจ	ความรู้ สึก เป็น เจ้าของ	ด้านการ ได้รับการ ฝึกอบรม	เพศ	ระดับ การศึกษา	รายได้	อายุ	อาชีพ	ทัศนคติ
15. จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และ จุฑาทิพย์ พหลภักย์			/				/	/			/	/		/		/
16. ธนาศิลป์ เสี้ยวทอง			/	/	/		/	/								
17. วรรณ ชิตชิตกุล			/				/	/								

จากตารางที่ 2.1 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมประกอบด้วย

- 1) ด้านภาวะผู้นำ
- 2) ด้านการสื่อสาร/การได้รับรู้ข่าวสาร
- 3) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 4) ด้านความพึงพอใจ
- 5) ด้านแรงจูงใจ
- 6) ด้านความคาดหวัง และผลประโยชน์ที่จะได้รับ
- 7) ด้านความรู้ความเข้าใจ
- 8) ด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของ
- 9) ด้านการได้รับการฝึกอบรม
- 10) ด้านเพศ
- 11) ด้านระดับการศึกษา
- 12) ด้านรายได้
- 13) ด้านอายุ
- 14) ด้านอาชีพ
- 15) ด้านทัศนคติ

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้ศึกษาจึงนำปัจจัยที่ได้ศึกษามาจัดกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

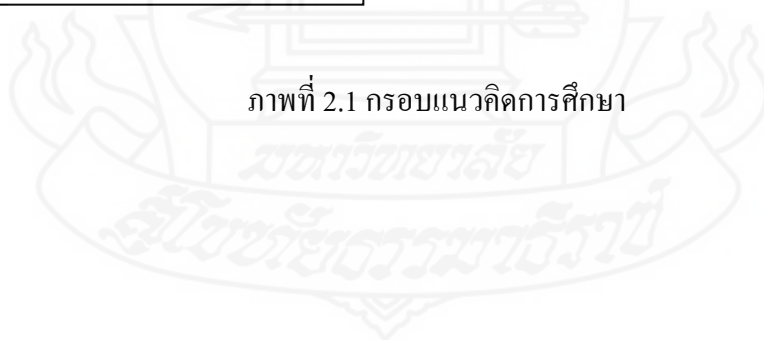
1. ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 อายุ
 - 1.3 อาชีพ
 - 1.4 การศึกษา
 - 1.5 ความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่
 - 2.1 รายได้
 - 2.2 สถานภาพ
 - 2.3 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
3. ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ
4. ปัจจัยด้านการสื่อสาร
5. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

ตัวแปรตาม

- การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**
1. การมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
 2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ
 3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 4. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์
 5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษากำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และเพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มากยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนดำเนินการศึกษาให้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบและประเภทการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับหัวข้อต่างๆ เหล่านี้มีรายละเอียดที่ผู้ศึกษาจะนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบและประเภทการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้การวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจแบบตัดขวาง (Cross Sectional Study) ที่เก็บรวบรวมข้อมูล เฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ คณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนทั้งสิ้น 410 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแทนคณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 202 คน โดยได้มาจากการกำหนดขนาดโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ 0.05 พร้อมดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05

แทนค่า

$$n = \frac{410}{1 + 410(0.05)^2}$$

$$n = 202 \text{ คน}$$

จากการแทนค่าตามสูตรข้างต้น ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 คน ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 202 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

รายการ	จำนวนสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค	410	202

ที่มา: ข้อมูลสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ณ ธันวาคม 2559

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งสร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม รวมถึงแนวทางการดำเนินงานที่จะส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มากยิ่งขึ้น โดยแบบสอบถามมีทั้งแบบปลายปิด (Closed form) และแบบปลายเปิด (Open form) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed form)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed form)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะเป็นคำถามแบบปลายปิด (Closed form)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่จะส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open form)

โดยผู้ศึกษาได้ศึกษา ค้นคว้าทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์จากหนังสือ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม จัดทำร่างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เป็นผู้พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา และการเรียบเรียงข้อความ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 3 ท่าน (รายนามผู้เชี่ยวชาญปรากฏ ตามภาคผนวก ก) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.89 (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ข)

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการ ตลอดจนมีความเหมาะสม หรือมีความยากง่ายเพียงใด โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha-Coefficient) ในที่นี้ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น

ในการแปลผลค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยหลักการจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงใช้ได้ โดยผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 0.898 (รายนามผู้เชี่ยวชาญปรากฏตามภาคผนวก ค)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจากสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 202 ชุด

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา จากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา คู่มือ สื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร ระเบียบที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาได้นำเอาโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปมาใช้ เป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 รูปแบบ คือ

5.1.1 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับวิเคราะห์ ข้อมูลในส่วนที่ 1 ของแบบสอบถาม คือ สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสถิติเชิง พรรณนาที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอผล ในรูปของตารางและการบรรยาย สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต และส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ ได้แก่ การหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอผลในรูปของตาราง และการบรรยาย ทั้งนี้ได้กำหนดค่าน้ำหนักของการให้คะแนนสำหรับคำตอบจากแบบสอบถามไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	มาก
ระดับ 3 หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	น้อย
ระดับ 1 หมายถึง	น้อยที่สุด

และได้กำหนดการแปลผลระดับความสำเร็จและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบล สระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษาได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545: 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	น้อยที่สุด

5.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 1 ที่ว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test)

เนื่องจากระดับการมีส่วนร่วมร้อยละ 100 มีค่าเท่ากับคะแนนตามช่วงอันตรภาคชั้น คือ 5 คะแนน ดังนั้น ระดับการมีส่วนร่วมร้อยละ 70 จึงมีค่าเท่ากับ

คะแนนตามช่วงอันตรภาคชั้น คือ $5 \times$ ระดับการมีส่วนร่วมร้อยละ 70

ระดับการมีส่วนร่วมร้อยละ 100

แทนค่าได้ว่า

$$\frac{5 \times 70}{100} = 3.5$$

ดังนั้น ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จึงอยู่ที่ระดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ไม่ต่ำกว่า 3.5 หรือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป

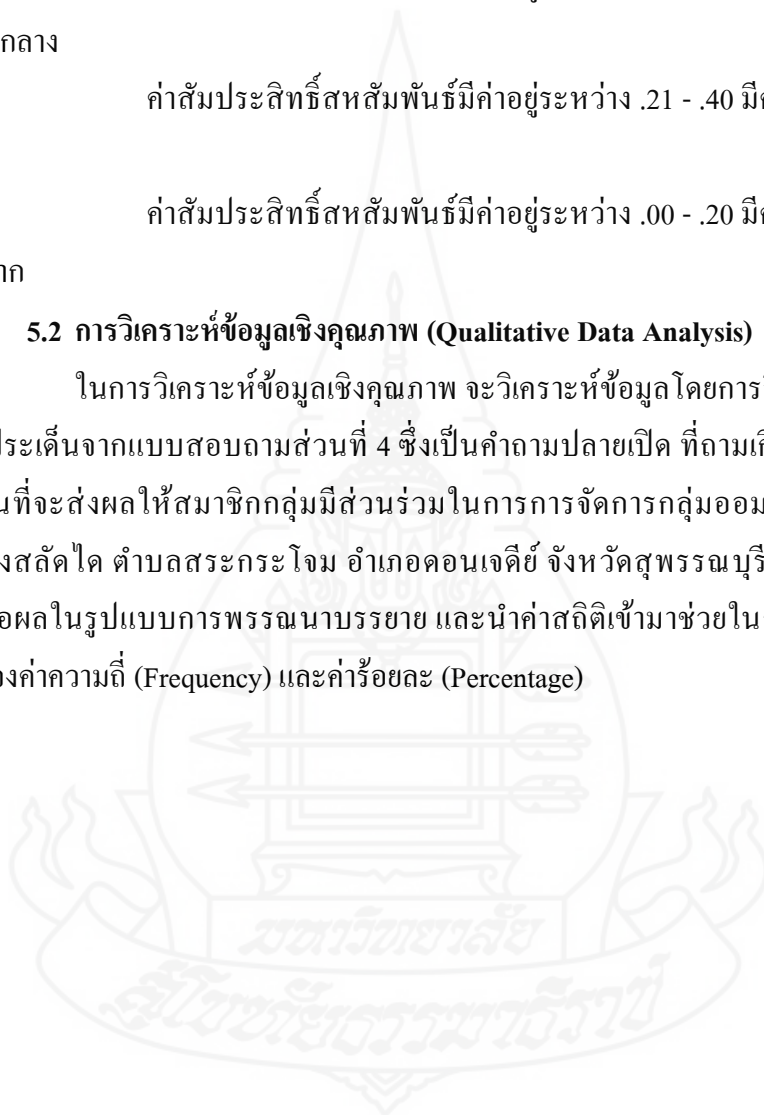
สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสมมติฐานการศึกษาที่ 2 ที่ว่า ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficients) และสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 3 ที่ว่า ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

และได้กำหนดการแปลผลความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษาได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (ปรับจาก Bartz, 1999: 184)

ระดับสูงมาก	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .81 – 1.00 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
ระดับสูง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .61 - .80 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ระดับปานกลาง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .41 - .60 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ระดับต่ำ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .21 - .40 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
ระดับต่ำมาก	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .00 - .20 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นการสรุปประเด็นจากแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ที่ถามเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานที่จะส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไผ่ ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มากยิ่งขึ้น โดยจะนำเสนอผลในรูปแบบการพรรณนาบรรยาย และนำค่าสถิติเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการศึกษา

ตอนที่ 6 ข้อมูลจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

สำหรับรายละเอียดในแต่ละตอนนั้น ผู้ศึกษาจะได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
%	แทน	ร้อยละ
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	t-test (One-Sample)
P-value	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่บอกระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ

SE_b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนสัมประสิทธิ์การถดถอย
SE_{est}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทน คณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามในส่วนที่ 1 ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 202 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปดังกล่าว มีผลการวิเคราะห์ที่จำแนกตามข้อมูลปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง 7 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ สถานภาพ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) รวมทั้งการนำเสนอผลในรูปของตาราง พร้อมทั้งคำบรรยาย มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	72	35.60
หญิง	130	64.40
รวม	202	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 72 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.60 และเพศหญิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 64.40 รวมทั้งสิ้น 202 คน คิดเป็น ร้อยละ 100

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	1.00
20 - 29 ปี	31	15.30
30 - 39 ปี	66	32.70
40 - 49 ปี	34	16.80
50 - 59 ปี	46	22.80
60 ปีขึ้นไป	23	11.40
รวม	202	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 อายุ 20 - 29 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 อายุ 30 - 39 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 อายุ 40 - 49 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 อายุ 50 - 59 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 และอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40 รวมทั้งสิ้น 202 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
ประถมศึกษา	123	60.90
มัธยมศึกษาตอนต้น	73	36.10
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	2	1.00
อนุปริญญา หรือ ปวส.	0	0.00
ปริญญาตรี	0	0.00
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
อื่นๆ	4	2.00
รวม	202	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 60.90 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10 มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 และอื่นๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 รวมทั้งสิ้น 202 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการสมรส

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการสมรส		
โสด	38	18.80
สมรส	150	74.20
หม้าย หรือหย่าร้าง	9	4.50
แยกกันอยู่	5	2.50
รวม	202	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะภาพการสมรสโสด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 สมรส จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 74.20 หม้ายหรือหย่าร้าง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 และแยกกันอยู่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 รวมทั้งสิ้น 202 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพหลัก

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	89	44.10
รับจ้าง	79	39.10
ค้าขาย	29	14.40
ข้าราชการ	0	0.00
อื่นๆ	5	2.40
รวม	202	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรรวมจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 44.10 รับจ้าง จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10 ค้าขาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 และอื่น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40 รวมทั้งสิ้น 202 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	71	35.10
5,001 – 10,000 บาท	119	58.90
10,001 - 15,000 บาท	4	2.00
15,001 – 20,000 บาท	6	3.00
20,001 – 25,000 บาท	1	0.50
25,000 บาทขึ้นไป	1	0.50
รวม	202	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 รายได้ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 58.90 รายได้ 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 รายได้ 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 รายได้ 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 และรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 รวมทั้งสิ้น 202 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต		
ไม่เกิน 1 ปี	4	2.00
1 – 5 ปี	11	5.40
6 – 10 ปี	100	49.50
10 ปีขึ้นไป	87	43.10
รวม	202	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เกิน 1 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ระยะเวลา 1 - 5 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 ระยะเวลา 6 – 10 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 และระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 รวมทั้งสิ้น 202 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยภาพรวม

ข้อ	การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม	(n = 202)		ระดับการมีส่วนร่วม
		\bar{x}	S.D.	
1	ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3.44	0.53	ปานกลาง
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	3.61	0.51	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.60	0.52	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	3.57	0.54	มาก
5	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.44	0.62	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.54	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$)

เมื่อนำมาพิจารณารายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน และตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.61$) และต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.44$)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา	(n = 202)		ระดับ การมีส่วนร่วม
		\bar{x}	S.D.	
1	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุ ของปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม	3.43	0.62	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหา สร้างรูปแบบ และ วิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของกลุ่ม	3.43	0.63	ปานกลาง
3	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของกลุ่ม	3.48	0.58	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.44	0.53	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$)

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ($\bar{x} = 3.48$) และต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และเรื่องมีส่วนร่วมในการค้นหา สร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของกลุ่ม ($\bar{x} = 3.43$)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	(n = 202)		ระดับการมีส่วนร่วม
		\bar{x}	S.D.	
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวางนโยบายของกลุ่ม	3.57	0.63	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของกลุ่ม	3.63	0.60	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการวางโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหา ตลอดจนสนองความต้องการของกลุ่ม	3.61	0.59	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร ที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	3.63	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย		3.61	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$)

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของกลุ่ม และเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ($\bar{x} = 3.63$) และต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการวางนโยบายของกลุ่ม ($\bar{x} = 3.57$)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	(n = 202)		ระดับการมีส่วนร่วม
		\bar{x}	S.D.	
1	ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม	3.58	0.64	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านทรัพยากรให้กับกลุ่ม	3.58	0.60	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้สมาชิกและผู้อื่นเห็นคุณค่า	3.63	3.62	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ หรือสมาชิกด้วยกันเอง	3.58	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย		3.60	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$)

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้สมาชิกและผู้อื่นเห็นคุณค่า ($\bar{x} = 3.63$) และต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม เรื่องการมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านทรัพยากรให้กับกลุ่ม และเรื่องการมีส่วนร่วมในการประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ หรือสมาชิกด้วยกันเอง ($\bar{x} = 3.58$)

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	(n = 202)		ระดับการมีส่วนร่วม
		\bar{x}	S.D.	
1	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านวัตถุ เช่น ของขวัญ อุปกรณ์การเกษตร	3.58	0.64	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านสังคม เช่น ขวัญถุงเด็กแรกเกิด พวงหรีดทุนการศึกษาบุตร	3.58	0.65	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านค่าตอบแทนคณะกรรมการ	3.55	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย		3.57	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$)

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านวัตถุ เช่น ของขวัญ อุปกรณ์การเกษตรและเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านสังคม เช่น ขวัญถุงเด็กแรกเกิด พวงหรีด ทุนการศึกษาบุตร ($\bar{x} = 3.58$) และต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านค่าตอบแทนคณะกรรมการ ($\bar{x} = 3.55$)

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	(n = 202)		ระดับการมีส่วนร่วม
		\bar{x}	S.D.	
1	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	3.41	0.66	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	3.45	0.67	ปานกลาง
3	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดหาทางแก้ไขปัญหา และเสนอแนะวิธีการแก้ไข ปรับเปลี่ยน ให้กลุ่มออมทรัพย์สามารถดำเนินงานต่อไป	3.45	0.70	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.44	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$)

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และเรื่องการมีส่วนร่วมในการคิดหาทางแก้ไขปัญหา และเสนอแนะวิธีการแก้ไข ปรับเปลี่ยน ให้กลุ่มออมทรัพย์สามารถดำเนินงานต่อไป ($\bar{x} = 3.45$) และต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ($\bar{x} = 3.41$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม ในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านภาวะผู้นำ ด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจ

ปัจจัยภายในกลุ่ม	การมีส่วนร่วม	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
ด้านภาวะผู้นำ	0.336**	ต่ำ
ด้านการสื่อสาร	0.449**	ปานกลาง
ด้านแรงจูงใจ	0.596**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านภาวะผู้นำ ในระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.336 และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจ ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.449 และ 0.596 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในภาพรวม

ข้อ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก	(n = 202)		ระดับ ความคิดเห็น
		\bar{x}	S.D.	
1	ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	3.45	0.51	ปานกลาง
2	ด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ	3.81	0.45	มาก
3	ด้านการสื่อสาร	3.64	0.59	มาก
4	ด้านแรงจูงใจ	3.63	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย		3.66	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$)

เมื่อนำมาพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ($\bar{x} = 3.81$) และต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ($\bar{x} = 3.45$)

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ข้อ	ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	(n = 202)		ระดับความคิดเห็น
		\bar{x}	S.D.	
1	ท่านสามารถอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้	3.40	0.60	ปานกลาง
2	ท่านสามารถอธิบายกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้	3.42	0.61	ปานกลาง
3	ท่านสามารถอธิบายบทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้	3.43	0.62	ปานกลาง
4	ท่านสามารถอธิบายบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้	3.54	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย		3.45	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$)

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องสามารถอธิบายบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ ($\bar{x} = 3.54$) และต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องสามารถอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ ($\bar{x} = 3.40$)

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ

ข้อ	ด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ	(n = 202)		ระดับ ความคิดเห็น
		\bar{x}	S.D.	
1	ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ เป็นผู้นำทางสังคมที่น่าเคารพ	3.87	0.52	มาก
2	ผู้นำกลุ่มมีความสามารถมีทักษะในการพูดโน้มน้าวจิตใจ ให้สมาชิกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ	3.80	0.58	มาก
3	ผู้นำกลุ่มมีความรู้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มได้	3.83	0.57	มาก
4	ผู้นำกลุ่มมีการบริหารงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้	3.82	0.63	มาก
5	ผู้นำกลุ่มเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ ใจกว้างใจ เห็นอกเห็นใจ และ มุ่งประโยชน์ของสมาชิก	3.78	0.65	มาก
6	ผู้นำกลุ่มรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม และ เน้นการมีส่วนร่วม	3.78	0.60	มาก
7	ผู้นำกลุ่มสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่สมาชิกได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	3.78	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย		3.81	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$)

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านผู้นำหรือคณะกรรมการสูงสุด อยู่ในระดับมาก ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือเป็นผู้นำทางสังคมที่น่าเคารพ ($\bar{x} = 3.87$) และต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องผู้นำกลุ่มเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความ ซื่อสัตย์ เสียสละ

รับผิดชอบ ใ่ว่างใจ เห็นอกเห็นใจ และมุ่งประโยชน์ของสมาชิก เรื่องผู้นำกลุ่มรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม และเน้นการมีส่วนร่วม และเรื่องผู้นำกลุ่มสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.78$)

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านการสื่อสาร

ข้อ	ด้านการสื่อสาร	(n = 202)		ระดับ ความคิดเห็น
		\bar{x}	S.D.	
1	คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการจัดประชุมสมาชิกเป็นประจำ เพื่อแจ้งผลการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ให้สมาชิกได้รับทราบและเข้าร่วมกิจกรรม	3.63	0.68	มาก
2	สมาชิกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อย่างสม่ำเสมอ โดยมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก	3.66	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย		3.64	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านการสื่อสารโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$)

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านด้านการสื่อสารสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องสมาชิกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อย่างสม่ำเสมอ โดยมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก ($\bar{x} = 3.66$) และต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการจัดประชุมสมาชิกเป็นประจำ เพื่อแจ้งผลการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ให้สมาชิกได้รับทราบและเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 3.63$)

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านแรงจูงใจ

ข้อ	ด้านแรงจูงใจ	(n = 202)		ระดับ ความคิดเห็น
		\bar{x}	S.D.	
1	ท่านคิดว่าการได้รับเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน และสวัสดิการจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะทำให้ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้	3.67	0.63	มาก
2	ท่านคิดว่าการได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้นำกลุ่ม และสมาชิกภายในกลุ่ม จะทำให้ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้	3.61	0.63	มาก
3	ท่านคิดว่าการได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน จะทำให้ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้	3.61	3.60	มาก
รวมเฉลี่ย		3.63	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านแรงจูงใจโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$)

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านแรงจูงใจสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการได้รับเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน และสวัสดิการจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะทำให้ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ ($\bar{x} = 3.67$) และต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้นำกลุ่ม และสมาชิกภายในกลุ่ม จะทำให้ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ และเรื่องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน จะทำให้ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ ($\bar{x} = 3.61$)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการศึกษา

สมมติฐานการศึกษาที่นำมาทดสอบครั้งนี้ เป็นสมมติฐานที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้ มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
2. ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
3. ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานดังกล่าว ผู้ศึกษาจะแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ประการ ดังนี้

5.1 การทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1: เพื่อวิเคราะห์หาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 1 “ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ t (t-test) ในเบื้องต้นได้นำมากำหนดเป็นสมมติฐานว่าง (H_0) และสมมติฐานทางเลือก (H_1) ของการศึกษาไว้ ดังนี้

H_0 : ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ต่ำกว่าร้อยละ 70 ($\mu \leq 70$) (ในที่นี้ คือ $\mu \leq 3.5$)

H_1 : ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ($\mu > 70$) (ในที่นี้ คือ $\mu > 3.5$)

ผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t (t-test) มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม

ข้อ	การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม	(n = 202)		t	p-value
		\bar{x}	S.D.		
1	ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3.44	0.53	-1.51	0.13
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	3.61	0.51	3.06	0.00*
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.60	0.52	2.63	0.00*
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	3.57	0.54	1.84	0.07
5	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.44	0.62	-1.47	0.14
รวมเฉลี่ย		3.54	0.46	1.23	0.22

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t ซึ่งผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมดังกล่าวแปลผลได้ดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีค่าเท่ากับ 3.54 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 และเมื่อนำมาทดสอบด้วย t-test เพื่อต้องการทดสอบว่าค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยมีเกณฑ์การแปลผลคือ $t > 0$ ซึ่งผลการวิเคราะห์ออกมาว่า ค่าของ t เท่ากับ 1.23 ซึ่งนั่นหมายความว่า ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ; หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งยอมรับสมมติฐาน H_1 ที่กล่าวว่าระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามซึ่งคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วม คิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา	(n = 202)		t	p-value
		\bar{x}	S.D.		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม	3.43	0.62	-1.70	0.09
2	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหา สร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของกลุ่ม	3.43	0.63	-1.57	0.12
3	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของกลุ่ม	3.48	0.58	-0.61	0.54
รวมเฉลี่ย		3.54	0.53	-1.51	0.13

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ตารางที่ 4.22 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	(n = 202)		t	p-value
		\bar{x}	S.D.		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวางนโยบายของกลุ่ม	3.57	0.63	1.57	0.12
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของกลุ่ม	3.63	0.60	3.03	0.00
3	ท่านมีส่วนร่วมในการวางโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหา ตลอดจนสนองความต้องการของกลุ่ม	3.61	0.59	2.75	0.00*
4	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร ที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	3.63	0.61	2.99	0.00*
รวมเฉลี่ย		3.54	0.51	3.06	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ โดยภาพรวมพบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า เรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของกลุ่ม ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก เรื่องการมีส่วนร่วมในการวางโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหา ตลอดจนสนองความต้องการของกลุ่ม และเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	(n = 202)		t	p-value
		\bar{x}	S.D.		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม	3.58	0.64	1.86	0.06
2	ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านทรัพยากรให้กับกลุ่ม	3.58	0.60	1.98	0.05
3	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้สมาชิกและผู้อื่นเห็นคุณค่า	3.63	3.62	2.95	0.00*
4	ท่านมีส่วนร่วมในการประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ หรือสมาชิกด้วยกันเอง	3.58	0.63	1.91	0.06
รวมเฉลี่ย		3.60	0.52	2.63	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวม และแต่ละเรื่อง พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำมาพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า เรื่องการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้สมาชิกและผู้อื่นเห็นคุณค่าต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.24 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์	(n = 202)		t	p-value
		\bar{x}	S.D.		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านวัตถุ เช่น ของขวัญ อุปกรณ์การเกษตร	3.58	0.64	1.77	0.08
2	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านสังคม เช่น ขวัญถุง เด็กแรกเกิด พวงหรีด ทุนการศึกษาบุตร	3.58	0.65	1.73	0.09
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านค่าตอบแทนคณะกรรมการ	3.55	3.6	1.16	0.25
รวมเฉลี่ย		3.57	0.54	1.84	0.07

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์โดยภาพรวม และในแต่ละเรื่อง พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ตารางที่ 4.25 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	(n = 202)		t	p-value
		\bar{x}	S.D.		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	3.41	0.66	-1.93	0.06
2	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	3.45	0.67	-1.16	0.25
3	ท่านมีส่วนร่วมในการคิดหาทางแก้ไขปัญหาและเสนอแนะวิธีการแก้ไขปรับเปลี่ยนให้กลุ่มออมทรัพย์สามารถดำเนินงานต่อไป	3.45	3.70	-1.01	0.32
รวมเฉลี่ย		3.44	0.62	-1.47	0.14

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโดยภาพรวม และในแต่ละเรื่อง พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

5.2 การทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2: เพื่อวิเคราะห์หาว่าปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 2 “ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” โดยใช้การวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficients) โดยได้กำหนดสมมติฐานว่าง (H_0) และสมมติฐานทางเลือก (H_1) ของการศึกษาไว้ ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

H_1 : ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ใช้การวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficients) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านภาวะผู้นำ ด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจ

ปัจจัยภายในกลุ่ม	การมีส่วนร่วม	
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
ด้านภาวะผู้นำ	0.336 **	ต่ำ
ด้านการสื่อสาร	0.449 **	ปานกลาง
ด้านแรงจูงใจ	0.596 **	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.26 พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านภาวะผู้นำ ในระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.336 และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจ ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.449 และ 0.596 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2

5.3 การทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3: เพื่อวิเคราะห์หาว่าปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 3 “ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยได้กำหนดสมมติฐานว่าง (H_0) และสมมติฐานทางเลือก (H_1) ของการศึกษาไว้ ดังนี้

H_0 : ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

H_1 : ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ซึ่งผลการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
ด้านภาวะผู้นำ	0.157	0.073	0.154	2.155	0.032
ด้านการสื่อสาร	0.289	0.055	0.375	5.237	0.000
ด้านแรงจูงใจ	0.493	0.047	0.596	10.496	0.000

ค่าคงที่ 1.748; SE_{est} = ± 0.17

R = 0.596 ; R² = 0.355 ; F = 110.160 ; p-value = 0.000

จากตารางที่ 4.27 จะเห็นว่าด้านภาวะผู้นำ ด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจมีอิทธิต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.596 และสามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้ร้อยละ 35.50 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ ± 0.17

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านแรงจูงใจได้สูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (b, β) เป็น 0.493 กับ 0.596 รองลงมาเป็นด้านการสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (b, β) เป็น 0.289 กับ 0.375 และรองลงมาเป็นด้านภาวะผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (b, β) เป็น 0.157 กับ 0.154

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3

ตอนที่ 6 ข้อมูลจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ในส่วนของประเด็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มากยิ่งขึ้นนั้น ได้ข้อมูลมาจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในตอนี่ 4 ว่าด้วยข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended question) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเสนอความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระ โดยอยู่ภายใต้คำถามที่ผู้ศึกษากำหนดเอาไว้ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.28 แสดงความถี่และร้อยละข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถาม (ปลายเปิด)

ข้อคำถาม	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. ในฐานะที่ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ท่านคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของท่านยังมีปัญหา อุปสรรคในเรื่องใดบ้าง และมีสาเหตุมาจากอะไร		
1.1 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	2	14.29
1.2 การสื่อสารเสียงตามสายดังไม่ถึงที่บ้าน	2	14.29
1.3 รายได้ของครัวเรือนไม่พอรายจ่าย	1	7.14
1.4 สมาชิกขาดรายได้	1	7.14
1.5 การเพิ่มเงินฝากของทุกเดือน	2	14.29
1.6 ไม่มีปัญหาอะไร	6	42.85
รวม	14	100.00
2. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา		
2.1 สร้างอาชีพเสริม	2	25.00
2.2 ไม่มีข้อเสนอแนะ	6	75.00
รวม	8	100.00

จากตารางที่ 4.28 ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานที่จะส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสัดไธ ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า

ในคำถามข้อที่ 1 ในฐานะที่ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ท่านคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของท่านยังมีปัญหา อุปสรรคในเรื่องใดบ้าง และมีสาเหตุมาจากอะไร มีปัญหาในเรื่องแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ปัญหาการสื่อสารเสียงตามสายดังไม่ถึงที่บ้าน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ปัญหารายได้ของครัวเรือนไม่พอรายจ่าย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ปัญหาสมาชิกขาดรายได้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ปัญหาการเพิ่มเงินฝากของทุกเดือน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 และไม่มีปัญหาอะไร จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 รวมทั้งสิ้น 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ในคำถามข้อที่ 2 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา มีข้อเสนอแนะการสร้างอาชีพเสริม
จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และไม่มีข้อเสนอแนะ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 รวม
ทั้งสิ้น 8 คน คิดเป็นร้อยละ 100

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งในบทนี้จะนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.1.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการให้มากยิ่งขึ้น

1.2 สมมติฐานการศึกษา

1.2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

1.2.2 ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.2.3 ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.3 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการศึกษาแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจแบบตัดขวาง (Cross Sectional Study) ที่เก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ดังนี้

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอกอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนทั้งสิ้น 410 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดขนาดโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวน 202 คน พร้อมดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามทั้งปลายปิด (Closed form) และปลายเปิด (Open form)

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างตามแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่วางไว้ ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน กรกฎาคม 2560

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) ได้นำเอาโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบ คือ

(1) การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ตัวแปรตาม) และความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ตัวแปรอิสระ)

(2) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในการทดสอบสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 1 ที่ว่า “ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70” ใช้การวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficients) ในการทดสอบสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 2 ที่ว่า “ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” และใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐานการศึกษาข้อที่ 3 ที่ว่า “ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการสรุปประเด็นจากแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ที่ถามเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานที่จะส่งผลให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มากยิ่งขึ้น โดยจะนำเสนอผลในรูปแบบการพรรณนาบรรยาย และนำค่าสถิติเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.4 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” ในครั้งนี้ สามารถแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

จากการศึกษาในด้านข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.40 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 35.60 ส่วนใหญ่มีอายุช่วง 30 -39 ปี ร้อยละ 32.70 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 60.90 รองลงมามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 36.10 มีสถานะภาพการสมรส ร้อยละ 74.30 และโสด ร้อยละ 18.80 มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร

ร้อยละ 44.10 รองลงมารับจ้าง ร้อยละ 39.10 สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 58.90 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 35.10 และส่วนใหญ่การเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีระยะเวลา 6 – 10 ปี ร้อยละ 49.50 รองลงมา มีระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 43.10

1.4.2 ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ ในภาพรวม 5 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

1.4.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านภาวะผู้นำ ในระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.336 และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจ ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.449 และ 0.596 ตามลำดับ

1.4.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระดับอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในภาพรวม 4 ปัจจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) ได้แก่ ด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ด้านการสื่อสาร ด้านแรงจูงใจ และด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามลำดับ

1.4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการศึกษา มีดังนี้

1) สมมติฐานการศึกษาข้อที่ 1 ที่ว่า “ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70”

จากการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าของ t เท่ากับ 1.23) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) สมมติฐานการศึกษาข้อที่ 2 ที่ว่า “ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้การวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficients) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านภาวะผู้นำ ในระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.336 และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจ ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.449 และ 0.596 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) สมมติฐานการศึกษาข้อที่ 3 ที่ว่า “ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.596 และสามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้ร้อยละ 35.50 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ ± 0.17 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.4.6 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จากผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

1) ปัญหา อุปสรรคที่ทำให้เกิดความล้มเหลวต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการสื่อสารเสียงตามสายดังไม่ถึงที่บ้าน ปัญหาการเพิ่มเงินฝากของทุกเดือน ปัญหาในเรื่องแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหารายได้ของครัวเรือนไม่พอรายจ่าย และปัญหาสมาชิกขาดรายได้ ตามลำดับ

2) ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค เพื่อให้การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น คือ การสร้างอาชีพเสริมให้กับสมาชิก

2. อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70” จากการทดสอบสมมติฐาน เพื่อประเมินระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

กรณีที่พบการมีส่วนร่วมดังกล่าว ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากปัจจุบันการดำเนินงานในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่ม และผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใส ยึดหลักการดำเนินงานตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน (2548: 100-347) ในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์โดยสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ โดยให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารจัดการและดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ตามที่ได้ตกลงเห็นชอบร่วมกัน หรือได้กำหนดขึ้นโดยการดำเนินงานการมีส่วนร่วมด้านการร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รวมถึงสอดคล้องกับพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ก็ยังมีพระราชดำริถึง การมีส่วนร่วม พระองค์ใช้คำว่า “ความร่วมมือ” ดังปรากฏอยู่ในพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาและในโอกาสขึ้นปีใหม่ตั้งแต่พุทธศักราช 2502 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำริอย่างแน่วแน่ในการเน้นย้ำให้ทุกคนได้ซาบซึ้งถึงอนุภาพของความร่วมมือของส่วนรวมจะทำให้ประเทศสามารถบรรลุความสำเร็จโดยการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล ซึ่งบริหารงานเพื่อประโยชน์สุขของปวงชน (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2551) และยังคงสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ต่อเนื่องมาจนถึงฉบับปัจจุบัน ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” จากการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficients) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านภาวะผู้นำ ในระดับต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.336 และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยภายในกลุ่มด้านการสื่อสาร และด้านแรงจูงใจ ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.449 และ 0.596 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

จากสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยสามารถอภิปรายผลตามลำดับที่ของสมการถดถอย ดังนี้

1) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจเป็นเพราะการที่สมาชิกได้รับเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน สวัสดิการจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้นำกลุ่ม สมาชิกภายในกลุ่ม และได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน จึงทำให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เดือนฉาย พิลาชัย (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มี 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธภาพ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สมโภชดี พุทธชาติ (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำสาขาลองละงู จังหวัดสตูล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำสาขาลองละงู จังหวัดสตูล ปัจจัยหนึ่ง ได้แก่ ปัจจัยจูงใจด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยังสอดคล้องกับ ภูวนาท สุวรรณพรหม (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านดินเสมอ ตำบลตะโละไกรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2) ปัจจัยด้านการสื่อสาร มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจเป็นเพราะการสมาชิกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อย่างสม่ำเสมอ โดยมีการจัดประชุมสมาชิกเป็นประจำ เพื่อแจ้งผลการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ให้สมาชิกได้รับทราบและเข้าร่วมกิจกรรม มีการอบรม สัมมนา สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนัย พิริยาสัยสันติ (2537) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างสถาบันชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทุ่งมน จังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันการเข้าร่วมของประชาชน ได้แก่ การได้รับรู้ข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุรยุทธ หลิมตระกูล (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน อีกปัจจัยหนึ่ง ได้แก่ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชน สอดคล้องกับ บริรักษ์ บุญลือพันธ์ (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ การรับรู้ข่าวสารข้อมูล เช่นเดียวกับ สมโชติ พุททชาติ (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำสาขาคลองละงู จังหวัดสตูล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำสาขาคลองละงู จังหวัดสตูล ประการหนึ่งได้แก่ ประเภทของสื่อในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ นิตยา ทองหนู้ย และ ภูริรัตน์ ชิตวงศ์ (2553) ก็ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว เช่นกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ธนาธิป เลี้ยวทอง ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พบว่า ปัจจัยประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกขั้นตอน ได้แก่ การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และสอดคล้องกับ วรรณ ชิตชิตกุล ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล (พ.ศ.2557-2559) ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล (พ.ศ.2557-2559) ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

3) ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ เป็นตัวแปรลำดับสุดท้ายที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจเป็นเพราะกลุ่มมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือเป็นผู้นำทางสังคมที่น่าเคารพ มีความรู้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของกลุ่ม มีการบริหารงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีความสามารถมีทักษะในการพูดโน้มน้าวจิตใจให้สมาชิกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบไว้วางใจ เห็นอกเห็นใจ และมุ่งประโยชน์ของสมาชิก รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม และเน้นการมีส่วนร่วม และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนัย พิริยาลัยสันติ (2537) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างสถาบันชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทุ่งมน จังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ผลักดันการเข้าร่วมของประชาชน ได้แก่ การได้รับความสนับสนุนจากผู้นำชุมชน สอดคล้องกับ สุรยุทธ หลิมตระกูล (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ประการหนึ่ง ได้แก่ การมีผู้นำที่จริงใจและเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม สอดคล้องกับ บริรักษ์ บุญลือพันธ์ (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ ความน่าเชื่อถือของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จิราภรณ์ สุนทรพงษ์ภัทร (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต: กรณีศึกษาบ้านขอนแก่น จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขอนแก่น ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ และสอดคล้องกับสม โชติ พุทธชาติ (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำสาขาคลองละงู จังหวัดสตูล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำสาขาคลองละงู จังหวัดสตูล ประการหนึ่ง ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี นั้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาครั้งนี้

จากผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านแรงแรงใจ ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ และเพื่อให้การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีมากยิ่งขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และสำนักงานเกษตรอำเภอ รวมทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องให้ความสำคัญโดยเข้ามามีบทบาทตั้งแต่การบริหารจัดการ การวางแผนการดำเนินงาน การบูรณาการงานในพื้นที่ซึ่งจะทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดแรงจูงใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มมีมากเพียงใด ก็จะแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไค ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี เช่นกัน

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรจะนำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในครั้งนี้ไปศึกษาในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของแต่ละภาค

3.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต นอกจาก 4 ปัจจัย ที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบว่า มีปัจจัยอื่นใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2250). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาล
ด้านการบริการจัดงาน. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน
กระทรวงแรงงาน.
- คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540: ปัญหา อุปสรรค และทางออก.
กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพลส.
- จุมพล หนิมพานิช. (2547). ผู้นำ อำนาจ และการเมืองในองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และจุฑาทิพย์ พหลภักย์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ
สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่ภาคกลาง. วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์
การจัดการ. 1(1), มกราคม-มิถุนายน.
- จิราภรณ์ สุนทรพงษ์ภัทร. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต:
กรณีศึกษาบ้านขอนแก่น จังหวัดปราจีนบุรี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- ฉลอง ดิษสี. (2541). การมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2550). รัฐประศาสนศาสตร์กับการมีส่วนร่วม ใน ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิด
ทฤษฎีและหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ (หน่วยที่ 12, หน้า 272-304). นนทบุรี:
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชูเกียรติ ภัยลี. (2536). การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ
ปราบปรามอาชญากรรมระหว่างเขตพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงาน กับพื้นที่ที่ไม่มี
การปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในเขตจังหวัดพระนคร
ศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- เดือนฉาย พิลาชัย. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ์. (2535). *ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ์. (2538). *ทฤษฎีองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ตุลา มหาพสุธานนท์. (2547). *หลักการจัดการ หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: พ.ศ. พัฒนา.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2547). การบริหารจัดการบ้านเองที่ดี. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารภาครัฐ* (หน่วยที่ 10, หน้า 19-20). นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทัศนัย พิริยาสัยสันติ. (2537). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างสถาบันชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทุ่งมน จังหวัดสุรินทร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธวัชชัย นาครอบรู้. (2538). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในจังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2523). *องค์การและการบริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2533). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธนวรรณ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2548). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ธนาศิลป์ เลี้ยวทอง. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา อำเภอดากไบ จังหวัดนราธิวาส*. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2560 จาก http://qmis.stou.ac.th/qa/EQA_3/KPI_EQA/KPI_3/5_Management/54/23_Thanasil.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). “กลวิธีแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน” ใน *ทิวทอง หงส์วิวัฒน์* (บรรณาธิการ) *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2531). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณ.

- นิตยา ทองหนู้อย และภูารัตน์ ชิตวงศ์. (2553). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี”
โครงการวิจัยจากกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บริรักษ์ บุญถื่อพันธ์. (2546). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลบางตาเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2543). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). *การจัดองค์การ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พวงเพชร วัชรอยู่. (2537). *แรงจูงใจกับการทำงาน*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินต์ติ้งเฮ้าส์.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2542). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2548). แนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์สหรัฐอเมริกา 2. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์* (หน่วยที่ 4, หน้า 158-161). นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เพ็ญศรี ศรีสุทธิกุล. (2542). ทรัพยากรบุคคลกับความพอเพียง. *วารสารกรมการพัฒนาชุมชน*. 39(7), 49-51.
- เพชรดา เฟื่องตา. (2551). *การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของสมาชิกในจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ไพจิตร ไตรรงค์ชัย. (2538). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาบ้านป่าลั่น จังหวัดเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. (2532). *วัฒนธรรมการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

- ภูวนาท สุวรรณพรหม. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านดินเสมอ ตำบลตะโละไกรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี. (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. *วิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540. สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2559*
จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom6/03-02>.
- เมธา หริมเทพาขป และอนเนก สุวรรณบัณฑิต. (2559). *พัฒนาอย่างพอเพียงด้วยการมีส่วนร่วมเพื่อธรรมาภิบาล. ใน รวิช ตาแก้ว/ (บก.). ประเทศไทยกับธรรมาภิบาลด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.*
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). *การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.*
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. ม.ป.ท..*
- วรรณนา ชิตชิตกุล. (2558). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล (พ.ศ.2557-2559) ขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2560* จาก <http://sms-stou.org/pr/media/journal/article/58-2/58-2-article9>.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2518). *หลักการอุดมศึกษา. อัดสำเนา.*
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2542). *องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ไดมอนด์เอนด์บีตีเนสเวิร์ด.*
- ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และคนอื่นๆ. (2549). *ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.*
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.*
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). *ปัจจัยที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง. สืบค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2560* จาก <http://www.ryt9.com/s/nesd/238500>.
- สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรถมานะ. (2548). *พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- สมโชติ พุททชาด. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำสาขาลองละงู จังหวัดสตูล. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.*
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). *การบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*

- สุนีย์ มัลลิกะมาลัย. (2545). รัฐธรรมนูญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิทักษ์รักษา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา แก้วจันทร์. (2547). การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต: กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสามมี ตำบลพังยาง อำเภอระโนด
จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- สุนันทา พุสังข์. (2554). การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ
ผลิตในเขตอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- สุพรรณิ ไชยอาพร และสนิธ สมักรการ. (2543). การวิเคราะห์สังคมเพื่อการพัฒนาแนวคิดวิธีการ.
กรุงเทพฯ: องค์การคลังสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุวิชาณ สุวรรณาคะ. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและ
อนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาทะเลลาย เขตตำบลนายายอามและตำบลวังใหม่ อำเภอนายาย
อาม จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สุรยุทธ หลิมตระกูล. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอ
พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- สุริยะ เจริมประชาชนกร และคนอื่นๆ. (2549). ภาวะผู้นำและการสร้างแรงจูงใจ. กรุงเทพฯ:
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สิริพัฒน์ ลากิจตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุน
การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.
(วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2547). องค์การสมัยใหม่. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสนาะ ดิยาวี. (2535). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสนาะ ดิยาวี. (2546). หลักการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2514). การบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เกษมสุวรรณ.
- สมยศ นาวิการ. (2547). ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

- สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2551). *ธรรมนูญชีวิต 9 ประการตามรอยพระยุคลบาท*.
กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. (2553). *องค์ความรู้:
การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (สำหรับเจ้าหน้าที่)*. กรุงเทพฯ:
กรมการพัฒนาชุมชน.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. (2556). *แนวทางส่งเสริมการจัดตั้ง
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. (2556). *คู่มือการปฏิบัติงาน
ส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน*.
กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. (2557). *แนวทางการดำเนินงาน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*.
กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์.
- อักษร สวัสดิ์. (2549). *ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.
(ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อำนาจ วีระวนิช. (2547). *การจัดการ*. กรุงเทพฯ: ซีวีแอล.
- Cohen, John, and Narman T. Uphoff. (1980). *Participation's place in rural development: seeking
clarity through specificity*. New York: Word Development.
- Shery R. Arnstein. (1969). "A Ladder of Citizen Participation" *Journal of the American Planning
Association*. 35(July).
- WHO and UNICEF. (1978). *Report of the international conference on primary health care*.
New York: N.P.Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

1. นายณรงค์ ยางงาม พัฒนาการอำเภอคอนเจดีย์ สำนักงานพัฒนาชุมชน
อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
2. นางจุฑามาศ แซ่มซ้อย นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชน
อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
3. นางเพียงจิรา เกลิมเตชวงศา นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชน
อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC
โดยผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

การวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมสอดคล้องภาพรวม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดค่าตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

$$IOC = \frac{37.33}{42} = 0.89$$

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เมื่อนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป

รายการประเมิน	คะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 2	+1	0	+1	0.66
ข้อที่ 3	+1	-1	+1	0.33
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	1

IOC = 5.99, IOC = 0.85, มีค่าอยู่ระหว่าง 0.33-1.00

ตารางการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

รายการประเมิน	คะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ข้อที่ 1	+1	0	+1	0.66
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 11	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 12	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 13	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 14	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 15	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 16	+1	+1	+1	1

IOC = 15.66, IOC = 0.97, มีค่าอยู่ระหว่าง 0.33-1.00

ตารางการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
สมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

รายการประเมิน	คะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ข้อที่ 1	+1	+1	0	0.66
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 3	+1	+1	0	0.66
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 7	+1	0	+1	0.66
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 9	+1	0	+1	0.66
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 11	+1	0	+1	0.66
ข้อที่ 12	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 13	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 14	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 15	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 16	+1	+1	+1	1
ข้อที่ 17	+1	+1	0	0.66

□ IOC = 14.96, IOC = 0.88, มีค่าอยู่ระหว่าง 0.33-1.00

ตารางการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะ
ในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

รายการประเมิน	คะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ข้อที่ 1	+1	+1	0	0.66
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	1

IOC = 1.66, IOC = 0.83, มีค่าอยู่ระหว่าง 0.33-1.00

ภาคผนวก ค

การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.898	33

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถามการศึกษา

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิต บ้านหนองสลัดไผ่ ตำบลสระกระโจม
อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การศึกษานี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อเขียนเป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามนี้ถือเป็นเรื่องส่วนบุคคลและเป็นความลับ ซึ่งผู้ศึกษาจะไม่เผยแพร่ข้อมูลความคิดเห็นของท่านเป็นรายบุคคล แต่จะทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นภาพรวม และเพื่อให้สามารถทำการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครบทุกตอน และทุกข้อ

ด้วยความเคารพขอพระคุณยิ่ง

รัชณี ปิมแปง

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป

คำแนะนำ โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในหน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของท่าน

1. เพศ

- () ชาย () หญิง

2. อายุ

- () ต่ำกว่า 20 ปี () 20 – 29 ปี () 30-39 ปี
() 40- 49 ปี () 50 – 59 () 60 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา

- () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น
() มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. () อนุปริญญา หรือ ปวส.
() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี
() อื่นๆ ระบุ.....

4. สถานะภาพการสมรส

- () โสด () สมรส
() หม้าย หรือ หย่าร้าง () แยกกันอยู่

5. อาชีพหลัก

- () เกษตรกรรม () รับจ้าง
() ค้าขาย () รับราชการ
() อื่นๆ (ระบุ).....

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- () ต่ำกว่า 5,000 บาท () 5,001-10,000 บาท
() 10,001-15,000 บาท () 15,001-20,000 บาท
() 20,001-25,000 บาท () 25,000 บาทขึ้นไป

7. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- () ไม่เกิน 1 ปี () 1-5 ปี () 6-10 ปี () 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

คำแนะนำ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตซึ่งมีขั้นตอน 1) การมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีอยู่ในระดับใด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมคิดค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา					
1.1 ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม					
1.2 ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหา สร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของกลุ่ม					
1.3 ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการของกลุ่ม					
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ					
2.1 ท่านมีส่วนร่วมในการวางนโยบายของกลุ่ม					
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนงานของกลุ่ม					
2.3 ท่านมีส่วนร่วมในการวางโครงการ กิจกรรมของกลุ่ม เพื่อแก้ไขปัญหา ตลอดจนสนองความต้องการของกลุ่ม					
2.4 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
3.1 ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม					
3.2 ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านทรัพยากรให้กับกลุ่ม					
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้สมาชิกและผู้อื่นเห็นคุณค่า					
3.4 ท่านมีส่วนร่วมในการประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ หรือสมาชิกด้วยกันเอง					
4. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์					
4.1 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านวัตถุ เช่น ของขวัญ อุปกรณ์การเกษตร					
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านสังคม เช่น ขวัญถุงเด็กแรกเกิด พวงหรีด ทุนการศึกษาบุตร					
4.3 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านค่าตอบแทนคณะกรรมการ					
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล					
5.1 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต					
5.2 ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต					
5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาทางแก้ไขปัญหาและเสนอแนะวิธีการแก้ไข ปรับเปลี่ยน ให้กลุ่มออมทรัพย์สามารถดำเนินงานต่อไปได้					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คำแนะนำ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่า ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอยู่ในระดับใด โดยโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต					
1.1 ท่านสามารถอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้					
1.2 ท่านสามารถอธิบายกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้					
1.3 ท่านสามารถอธิบายบทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้					
1.4 ท่านสามารถอธิบายบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้					
2. ปัจจัยด้านผู้นำหรือคณะกรรมการ					
2.1 ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือเป็นผู้นำทางสังคมที่น่าเคารพ					
2.2 ผู้นำกลุ่มมีความสามารถมีทักษะในการพูดโน้มน้าวจิตใจให้สมาชิกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ					
2.3 ผู้นำกลุ่มมีความรู้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มได้					
2.4 ผู้นำกลุ่มมีการบริหารงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้					

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.5 ผู้นำกลุ่มเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ ใ่ว่างใจ เห็นอกเห็นใจ และมุ่งประโยชน์ของสมาชิก					
2.6 ผู้นำกลุ่มรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม และเน้นการมีส่วนร่วม					
2.7 ผู้นำกลุ่มสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ให้แก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3. ปัจจัยด้านการสื่อสาร					
3.1 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการจัดประชุมสมาชิกเป็นประจำ เพื่อแจ้งผลการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์งานต่างๆ ให้สมาชิกได้รับทราบและเข้าร่วมกิจกรรม					
3.2 สมาชิกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อย่างสม่ำเสมอ โดยมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก					
4. ปัจจัยด้านแรงแรงจูงใจ					
4.1 ท่านคิดว่า การได้รับเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน และสวัสดิการจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะทำให้ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้					
4.2 ท่านคิดว่า การได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้นำกลุ่ม และสมาชิกภายในกลุ่ม จะทำให้ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้					
4.3 ท่านคิดว่า การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน จะทำให้ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้					

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1. ในฐานะที่ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ท่านคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของท่านยังมีปัญหา อุปสรรคในเรื่องใดบ้าง และมีสาเหตุมาจากอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่สละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอให้ท่านเจริญรุ่งเรืองยิ่งๆ ขึ้นไป

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวรัชณี ปีมแพง
วัน เดือน ปีเกิด	29 ตุลาคม 2528
สถานที่เกิด	อำเภอปง จังหวัดพะเยา
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (การประมง) มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ.2550 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการ) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2556
สถานที่ทำงาน	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอชาติตระการ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
ตำแหน่ง	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

